

Haris Dizdar

Handelslekkasje fra Rendalen
- undersøkelse av innbyggernes innkjøpsvaner

Høgskolen i Hedmark
Notat nr. 4 - 2001

Online-versjon

Utgivelsessted: Elverum

Det må ikke kopieres fra notatet i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Forfatteren er selv ansvarlig for sine konklusjoner. Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Høgskolens syn.

I notatserien fra Høgskolen i Hedmark publiseres f.eks milepel dokumentasjon av et forsknings- og/eller utviklingsprosjekt, eller andre dokumentasjoner på at et arbeid er i gang eller er utført.

Notatet kan bestilles ved henvendelse til Høgskolen i Hedmark.
(<http://www.hihm.no/Publikasjon/default.htm>)

Notat nr. 4 - 2001

© Forfatteren/Høgskolen i Hedmark

ISBN: 82-7671-162-6

ISSN: 1501-8555

Høgskolen i Hedmark

Tittel: Handelslekkasje fra Rendalen

Forfatter: Haris Dizdar

Nummer: 4

Utgivelsesår: 2001

Sider: 57

ISBN: 82-7671-162-6

ISSN: 1501-8555

Oppdragsgiver: Stor-Elvdal Næringsforening

Emneord: handelslekkasje, brukerundersøkelse

Sammendrag:

Denne rapporten ble skrevet på oppdrag fra Stor-Elvdal Næringsforening. I en telefonundersøkelse der omtrent 10% av kommunens husholdninger deltok fikk man opplysninger om innbyggernes innkjøpsvaner. Det ble estimert at det totale nivået på handelslekkasjen er på ca 30 millioner kroner. Mens dagligvarer kjøpes hovedsakelig i Rendalen reiser man utenfor kommunen for å handle andre varer. Totalt sett er Tynset den viktigste handelsdestinasjon mens en del innbyggere særlig fra den sørlige delen av kommunen handler på Elverum. Klær, skotøy og møbler er de viktigste varegruppene som kjøpes utenfor kommunen.

Høgskolen i Hedmark

Title: Trade Leak from Rendalen			
Author: Haris Dizdar			
Number: 4	Year: 2001	Pages: 57	ISBN: 82-7671-162-6 ISSN: 1501-8555
Keywords: trade leak, consumer survey			
Summary: <p>This report is written on behalf of the municipality of Stor-Elvdal's Næringsforening. Approximately 10% of the municipality's households participated in the survey and information about the inhabitants' shopping habits was gathered through phone interviews. It was estimated that the total value of the trade leak amounts to ca NOK 30 million. While one purchases household articles primarily in Rendalen, one purchases other goods outside the municipality. Generally speaking Tynset is the main trade destination while some inhabitants especially those from the southern part of the municipality shop in Elverum. Cloth, footwear and furniture are the most important commodities inhabitants buy outside the municipality.</p>			

Innholdsfortegnelse

Tabeller og figurer.....	9
Forord	11
1.0 Innledning.....	13
2.0 Gjennomføring	15
2.1 Innsamling av data	15
2.2 Registrering og bearbeiding av data	16
3.0 Hvor mye?	17
3.1 Den direkte metoden	17
3.2 Den indirekte metoden.....	19
3.3 Oppsummering.....	20
4.0 Hvor?	21
5.0 Hva?.....	25
6.0 Hvordan?	29
7.0 Hvorfor?	33
7.1 Fornøydhet med lokalt tilbud.....	36
8.0 Hvem?.....	39
9.0 Konklusjon	43
Vedlegg 1. Spørreskjema	45
Vedlegg 2: Kart over Rendalen kommune.....	55
Vedlegg 3: Oversikt over handelsbedrifter i Rendalen.....	57

Tabeller og figurer

Tabeller

Tabell 1 Omfanget av handelslekkasjen etter den direkte metoden	18
Tabell 2 Omfanget av handelslekkasjen etter den indirekte metoden	19

Figurer

Figur 1 Fordeling av innkjøpet av dagligvarer etter innkjøpssted i prosent	21
Figur 2 De intervjuede fordelt etter hvor i kommunen de bor (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av dagligvarer på ulike handelssteder måles langs y-aksen.....	22
Figur 3 Fordeling av innkjøpet av “andre varer” etter innkjøpssteder i prosent.	23
Figur 4 De intervjuede fordelt etter hvor i kommunen de bor (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av “andre varer” på ulike handelssteder måles langs y-aksen.....	23
Figur 5 Varegrupper som kjøpes i Rendalen og som de intervjuede velger som deres første prioritet.....	25
Figur 6 Kjøp av matvarer fordelt etter innkjøpssteder i prosent	26
Figur 7 Varegrupper som kjøpes utenfor Rendalen og som de intervjuede velger som deres første prioritet.....	26
Figur 8 Kjøp av klær og skotøy fordelt etter innkjøpssteder i prosent	27
Figur 9 Kjøp av møbler og husholdningsartikler fordelt etter innkjøpssteder i prosent.....	27
Figur 10 Er det som regel i forbindelse med andre gjøremål at deres husholdning handler utenfor Rendalen kommune?.....	29
Figur 11 I hvilken forbindelse handler deres husholdning utenfor Rendalen? ...	30
Figur 12 På x-aksen ser vi om de intervjuede handler utenfor kommunen i forbindelse med andre gjøremål mens vi måler andeler av ulike årsaker for å reise langs y-aksen.....	30
Figur 13 De intervjuede er fordelt etter det viktigste innkjøpssted for “andre varer” (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av “andre varer” på ulike handelssteder måles langs y-aksen	31
Figur 14 Hva avgjør deres valg av innkjøpssted?	33

Figur 15 De intervjuede er fordelt etter det viktigste innkjøpssted for "andre varer" (x-aksen) mens faktorene som avgjør deres valg av innkjøpssted måles langs y-aksen.....	34
Figur 16 De viktigste faktorene som avgjør valg av innkjøpssted fordelt på ulike varegrupper	35
Figur 17 Hva savner deres husholdning av tilbud i Rendalen?.....	36
Figur 18 Hvorfor er du ikke fornøyd med de butikkene?	37
Figur 19 Hvorfor er du fornøyd med de butikkene?	38
Figur 20 De intervjuede fordelt etter kjønn og den mest prioriterte innkjøpssted	39
Figur 21 De intervjuede fordelt etter alder og den mest prioriterte innkjøpssted	40
Figur 22 De intervjuede fordelt etter yrke og den mest prioriterte innkjøpssted	41
Figur 23 De intervjuede er fordelt etter arbeidssted (x-aksen) mens andeler av deres samlede innkjøp av "andre varer" på ulike steder måles langs y-aksen	41
Figur 24 På x-aksen kan vi se om husholdninger eier bil eller ikke mens prioritering av innkjøpssteder måles langs y-aksen	42

Forord

I begynnelsen av året fikk Høgskolen i Hedmark forespørsel fra Stor-Elvdal Næringsforening om å bistå i et prosjekt foreningen ønsket å gjennomføre. Formålet med prosjektet var å kartlegge nivået på handelslekkasje fra Stor-Elvdal og Rendalen kommuner samt å belyse andre aspekter ved fenomenet. Seksjon for økonomi ved Høgskolen aksepterte tilbudet noe som er i tråd med Høgskolens politikk om å engasjere seg mer aktivt i lokale prosjekter og bidra med sin faglige kompetanse.

Høgskolen i Hedmark bearbeidet undersøkelsene i de to kommunene i løpet av våren 2001. I Rendalen kommune var det 115 husholdninger eller ca 10 % av kommunens samtlige husstander som deltok i undersøkelsen. Fire studenter (Mali Konttorp, Mari Øien, Hanna Sletten og Johanne Øvre) som ble spesielt engasjert for dette oppdraget har foretatt telefonintervjuer og lagt dataene inn i statistikkprogrammet NSDstat. Undertegnede har bearbeidet dataene og foretatt en enkel analyse.

Analysen legges frem for Rendalen Næringsforening. Forhåpentligvis vil analysen kunne nyttes videre i kommunens arbeid for å bedre tilbudet av tjenester i kommunen. Videre vil det være mulig å kunne gå i dybden gjennom en ny undersøkelse hvis dette skulle vise seg ønskelig.

Rena, 25.06.01

Haris Dizdar

1.0 Innledning

Handelslekkasje er et velkjent begrep fra media. Begrepet brukes da først og fremst for å betegne handelslekkasjen utenfor rikets grenser. Denne rapporten handler derimot om en annen type handelslekkasje, nemlig fra en liten kommune i Østerdalen til nærliggende handelssentra i regionen. Rendalen Næringsforening var interessert i å finne og kartlegge årsaker og omfanget til handelslekkasjen og ba Høgskolen i Hedmark om å bearbeide undersøkelsen i så henseende.

Det primære formålet med undersøkelsen er å kartlegge nivået på handelslekkasjen. Videre er man også opptatt av å vinne innsikt i en del andre elementer omkring fenomenet. Hensikten med datainnsamlingen er å fremskaffe nødvendig informasjonsgrunnlag for å kunne forsøke å gi svar på følgende spørsmål:

Hvor mye?

Det viktigste formålet med undersøkelsen er å beregne omfanget av handelslekkasjen. Både totalt og tallene per innbygger må fastsettes.

Hvor?

Hvor reiser innbyggerne for å handle? En geografisk fordeling av handelslekkasjen bør bestemmes, dvs finne ut hvilke kommuner/steder representerer hoveddestinasjoner ved handelsreisene.

Hva?

Det bør lages et mønster dvs finne ut typen og andelen av varer og tjenester som handles utenfor kommunen. Et viktig aspekt er å bestemme andelen av den ”naturlige” handelslekkasjen (kjøp av varer og tjenester som ikke tilbys i kommunen) og av den ”unødvendige” handelslekkasjen (kjøp av varer og tjenester som tilbys i kommunen). På den måten blir det også synlig hvilke næringer er mest rammet.

Hvordan?

Det forventes også at analysen kan i en viss grad beskrive kjøpsprosessen. For eksempel: i hvilken sammenheng handler innbyggere utenfor kommunen, skjer det i forbindelse med andre gjøremål utenfor kommunen osv.

Hvorfor?

I den grad det er mulig bør analysen identifisere årsaker til handelslekkasjen. Hvorfor velger innbyggere å handle andre steder? Både ”interne push-faktorer” (hvordan innbyggerne oppfatter service som ytes lokalt dvs hva de er misfornøyd med) og ”eksterne pull-faktorer” (hva motiverer innbyggerne til å reise utenfor kommunen dvs hva de foretrekker ved sine reisemål) må kartlegges.

Hvem?

Kommunens befolkning er en heterogen gruppe. Handelslekkasjen må følgelig sees i sammenheng med en inndeling av innbyggerne etter flere kriterier. Kriteriene kan være bosted (for å bestemme hvor stor andel av handelslekkasjen forårsakes av de som bor sentralt i kommunen (kjernedelen) og av de som bor perifert (randsonen)), yrke (med spesielt vekt på pendling), alder, kjønn osv.

2.0 Gjennomføring

Grovt sett ble hele prosjektet utført i to faser:

- innsamling av data
- bearbeiding av data

2.1 Innsamling av data

Både primærdata og sekundærdata er benyttet i undersøkelsen. Med primærdata menes data innsamlet av Høgskolen i direkte forbindelse med undersøkelsen. Dataene er samlet gjennom telefonintervjuer. Et utvalg av befolkningen var intervjuet av Høgskolens studenter spesielt engasjert for dette oppdraget. Gjennom telefonintervjuer fikk de intervjuede anledning til å svare på spørsmål fra et spørreskjema utviklet for dette prosjektet i samarbeid med Arne Kjell Dyrstad (Stor-Elvdal Næringsforening). Spørreskjema er lagt som vedlegg til denne rapporten. Vi fikk svar fra 116 husstander eller ca 10% av kommunens samtlige husstander. Det antas å være tilstrekkelig for å gi undersøkelsen statistisk signifikans, det vil si at undersøkelsens resultater har tilstrekkelig grad av pålitelighet.

Utvalget er representativt i den forstand at dets sammensetning gjenspeiler befolkningens virkelige sammensetning. Spesielt vekt ble lagt på geografisk fordeling. Rendalen kommune ble delt i tre områder som i denne rapporten kalles for "Bergset", "Otnes" og "Åkrestrømmen". Denne tredelingen av kommunen er lettest å se i kartet som er vedlagt denne rapporten men en beskrivelse av områdene er gitt nedenfor.

Med "Bergset" menes først og fremst bygda Bergset samt grunnkretsene Hanestad, Haugset, Elvål, Unset, Finstad, Meiåvollen og Missjøen.

"Otnes" omfatter bygda Otnes og grunnkretsene Berger, Østagrenda og Hornset.

Delområdet "Åkrestrømmen" består av bygda Åkrestrømmen samt grunnkretsene Lomnes, Åkre, Sjøli, Fiskviklia og Nyberget.

Sekundærdata er data innsamlet av andre. Vi benyttet oss av regionalstatistikk og annen data fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) samt enkelte statistiske opplysninger fra Postvesenet.

2.2 Registrering og bearbeiding av data

All data er registrert i NSDstat, en programvare som egner seg godt for denne type analyse. NSDstat er et program for analyse og presentasjon av samfunnsfaglige data. Målet med programmet er framfor alt å få et datamateriale "i tale". Programmet hjelper en å systematisere, hente fram og presentere informasjon fra store og uoversiktlige datasamlinger. Ulike statistiske metoder kan anvendes og det er mulig å illustrere resultater grafisk på en grei og oversiktlig måte. Diagrammene i denne rapporten er laget i NSDstat.

3.0 Hvor mye?

Som sagt innledningsvis er den primære målsettingen ved undersøkelsen å bestemme omfanget av handelslekkasjen. Det bør sies at et nøyaktig beløp i kroner og øre neppe kan fremgå av en undersøkelse av denne typen og at man må være klar over at det riktige resultatet må ligge mellom relativt store marginer. Likevel gir data samlet i undersøkelsen sammen med noen offisielle data fra SSB grunnlag til å beregne et konkret tall som er noenlunde pålitelig.

Vårt anslag er at omfanget av handelslekkasjen fra Rendalen kommune er av størrelsesorden på 30 millioner kroner per år med marginer på +/- 3 millioner kroner. Hvordan har vi kommet frem til det tallet? To metoder som ble brukt og som kan kalles for den *direkte* og den *indirekte* metoden er beskrevet nedenfor.

3.1 Den direkte metoden

Her har vi tatt utgangspunkt i det de intervjuede personer selv sier på direkte spørsmålet om hvor mye deres husholdning bruker på kjøp av varer utenfor kommunen. På basis av de svarene har vi kalkulert et beløp som bør gjelde for hele kommunen. Det er imidlertid en del usikkerhet og upresisjon knyttet til svarene. For det første var det ikke så enkelt for de intervjuede å komme med et riktig, presist tall under en telefonsamtale. Hoderegning og det å huske alle de relevante utgiftene krever antageligvis litt mer tid enn det man har til disposisjon under en telefonsamtale. Videre var det ikke de konkrete beløpene de intervjuede oppga som ble registrert. Av tekniske årsaker måtte hvert beløp bli plassert i et beløpsintervall og i senere beregning ble intervallets midterste verdi brukt. Eksempel: En husholdning som oppgir at de

Gjennomsnittlige utgifter utenfor Rendalen per husholdning per år	Andel av husholdningene fra undersøkelsen kvalifisert for hvert intervall i prosent	Estimert antall husholdninger i hvert intervall	Samlede estimerte utgifter for hvert intervall
(1)	(2)	(3) = (2) x 1096*	(4) = (1) x (3)
kr 0,00	2,6 %	28,5	kr 0,00
kr 5 000,00	23,5 %	257,6	kr 1 287 800,00
kr 15 000,00	26,1 %	286,1	kr 4 290 840,00
kr 30 000,00	30,4 %	333,2	kr 9 995 520,00
kr 50 000,00	8,7 %	95,4	kr 4 767 600,00
kr 70 000,00	7,0 %	76,7	kr 5 370 400,00
kr 90 000,00	1,7 %	18,6	kr 1 676 880,00
Sum	100,0 %	1096,0	kr 27 389 040,00

Tabell 1 Omfanget av handelslekkasjen etter den direkte metoden

*) I følge Postvesenet var det 1 096 husholdninger i Rendalen per 01.01.2001

bruker kr 35 000,- per år utenfor Rendalen blir plassert i beløpsintervallet kr 20 – 40 000,-. Når man senere skal foreta beregninger går man utfra at alle husholdninger som klassifiseres i det intervallet bruker kr 30 000,- utenfor kommunen, altså intervallets midterste (gjennomsnittlige) verdi. Den direkte metoden er gitt i tabellen 3.1 på forrige side.

Etter denne metoden er altså omfanget av handelslekkasje i overkant av 27 millioner kroner. Man kan være ganske sikker på at det virkelige beløpet er større. Folk har tendens til å undervurdere utgifter i en undersøkelse av denne typen. En slags bekreftelse på dette får vi hvis vi sammenligner samlede forbruksutgifter (i og utenfor kommunen) intervjuede anga med det offisielle gjennomsnittet for distriktene på Østlandet. Samtlige husholdninger opplyser mindre enn gjennomsnittet (i følge Statistisk Sentralbyrå er forbruksutgifter per husstand: kr 229 402,- per år i denne landsdelen) og halvparten opplyser at deres samlede forbruksutgift per år befinner seg i intervallet kr 50 – 70 000,- eller ca en tredjedel av gjennomsnittet. Derfor kan vi ganske sikkert hevde at

innbyggernes forbruksutgift utenfor kommunen er større enn det tallet som forekommer fra beregninger.

3.2 Den indirekte metoden

Denne metoden baseres ikke på innbyggernes direkte svar på hva de bruker på varekjøp utenfor kommunen. Vi stiller spørsmålet om hvilke varer de kjøper utenfor kommunen og tar utgangspunktet i de svarene. På den måten får vi vite hvilke varer og i hvilket omfang disse kjøpes utenfor kommunen. Deretter bruker vi offisielle data fra SSB for forbruksutgift per

Vare- og tjenestegruppe (1)	Andel av husholdningene fra undersøkelsen som kjøper varene utenfor Rendalen i prosent (2)	Estimert antall husholdninger som kjøper varene utenfor Rendalen (3) = (2) x 1096	Faktiske forbruksutgifter per varegruppe per husholdning per år (4)*	Forbruksutgifter utenfor Rendalen per vare- og tjenestegruppe (5) = (3) x (4)
Matvarer	16,5 %	180,8	kr 29 820,00	kr 5 392 648,80
Drikkevarer og tobakk	9,6 %	105,2	kr 8 602,00	kr 905 068,03
Klær og skotøy	87,8 %	962,3	kr 12 888,00	kr 12 401 967,74
Bolig, lys og brensel	6,1 %	66,9	kr 47 875,00	kr 3 200 731,00
Møbler og husholdningsartikler	30,4 %	333,2	kr 19 431,00	kr 6 474 098,30
Helsepleie	4,3 %	47,1	kr 5 956,00	kr 280 694,37
Reiser og transport	0,9 %	9,9	kr 58 162,00	kr 573 709,97
Fritidssysler og utdanning	7,8 %	85,5	kr 26 550,00	kr 2 269 706,40
Andre varer og tjenester	7,0 %	76,7	kr 20 118,00	kr 1 543 452,96
Sum			kr 229 402,00	kr 33 042 077,58

Tabell 2 Omfanget av handelslekkasjen etter den indirekte metoden

*) Kilde: Statistisk årbok 2000, Statistisk Sentralbyrå

varegruppe for å estimere omfanget av handelslekkasjen. Denne metoden er litt mer pålitelig i den forstand at man kan se bort fra innbyggernes egne og som allerede nevnt, upresise anslag, slik at denne feilkilden blir unngått. Andre fordeler med denne metoden er at man benytter seg av de standardiserte vare- og tjenestegruppene slik at resultatene lett kan sammenlignes med andre lignende undersøkelser i Norge og over tid. Videre passer det godt at SSB opererer med data for en husholdning som i gjennomsnittet har 2,2 personer mens gjennomsnittet for Rendalen er 2,1 personer per husholdning. Den indirekte metoden er presentert i tabellen 3.2 på forrige side.

Etter den indirekte metoden kommer vi altså frem til et beløp litt i overkant av 33 millioner kroner. Vi kan være ganske sikre på at det virkelige tallet er lavere enn denne estimerte verdien. Det er to grunner til det. For det første er forbruksutgifter i Rendalen lavere enn gjennomsnittet for Østlandet, slik at verdiene i kolonne 4 er lavere. Dette henger sammen med alderssammensetningen (eldre mennesker har lavere forbruksutgifter) og at en del av befolkningen i Rendalen tilfredsstiller sine behov med egenproduksjon. Videre forutsetter metoden at husholdninger kjøper varer i eller utenfor kommunen i sin helhet. I virkeligheten handler en god del husholdninger samme varegruppe på to eller flere steder. Derfor er det rimelig å anta at verdiene i kolonne 5 også er lavere. Begge kommentarer tilsier altså at man kan regne med at det faktiske omfanget av handelslekkasjen må være mindre enn 33 millioner kroner.

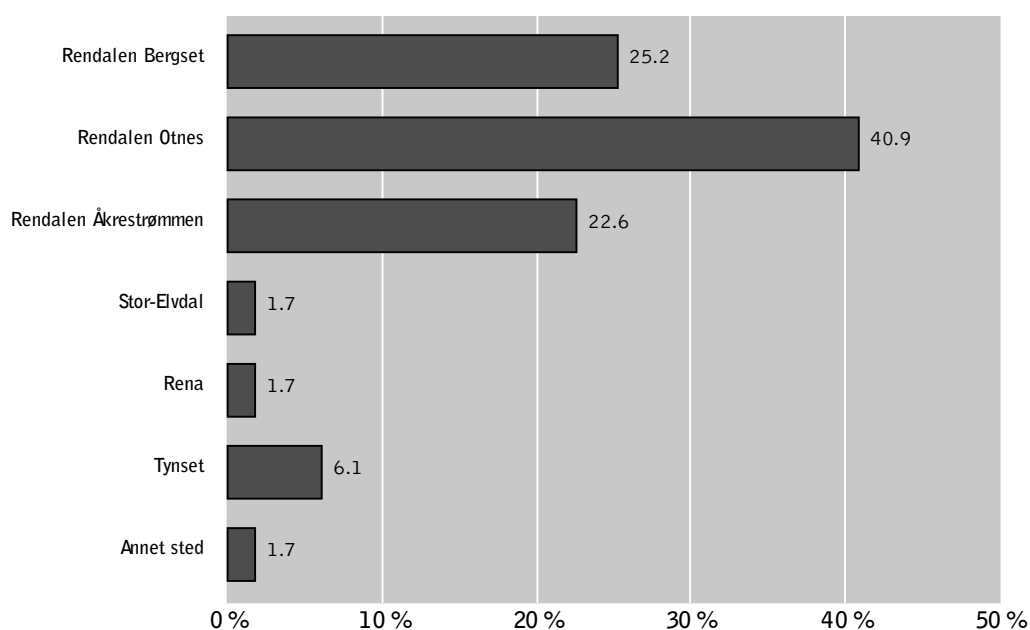
3.3 Oppsummering

Man kan godt si at de to metodene angir en nedre og en øvre grense innenfor hvilke det faktiske beløpet må befinne seg. Det er derfor at vi kan konkludere at innbyggerne i Rendalen bruker ca 30 millioner på kjøp av varer og tjenester utenfor kommunen. Man kan også si at det er rimelig å forvente at en gjennomsnittlig rendøl skal forbruke ca 13 000 kroner i året utenfor kommunen. Det skal understrekes en gang til at tallene benyttet i kalkulasjonene er signifikante men ikke fullstendig sikre. På en side kan man stille seg kritisk overfor metodenes nøyaktighet og på annen side må man huske på at det alltid eksisterer et avvik mellom resultater av en undersøkelse og den virkelige situasjonen.

4.0 Hvor?

Neste spørsmål vi skal ta for oss er å bestemme hvor innbyggerne reiser for å handle. Her er det viktig å skille mellom dagligvarer og ”andre varer”. Med dagligvarer mener vi mat- og drikkevarer, hygieniske og renholdsprodukter o.l. mens ”andre varer” er en diffus gruppe som omfatter ulike produkter som klær, skotøy, møbler, husholdningsapparater osv. Denne todeling er i samsvar med SSB sin inndeling av produkter og tjenester i varegrupper.

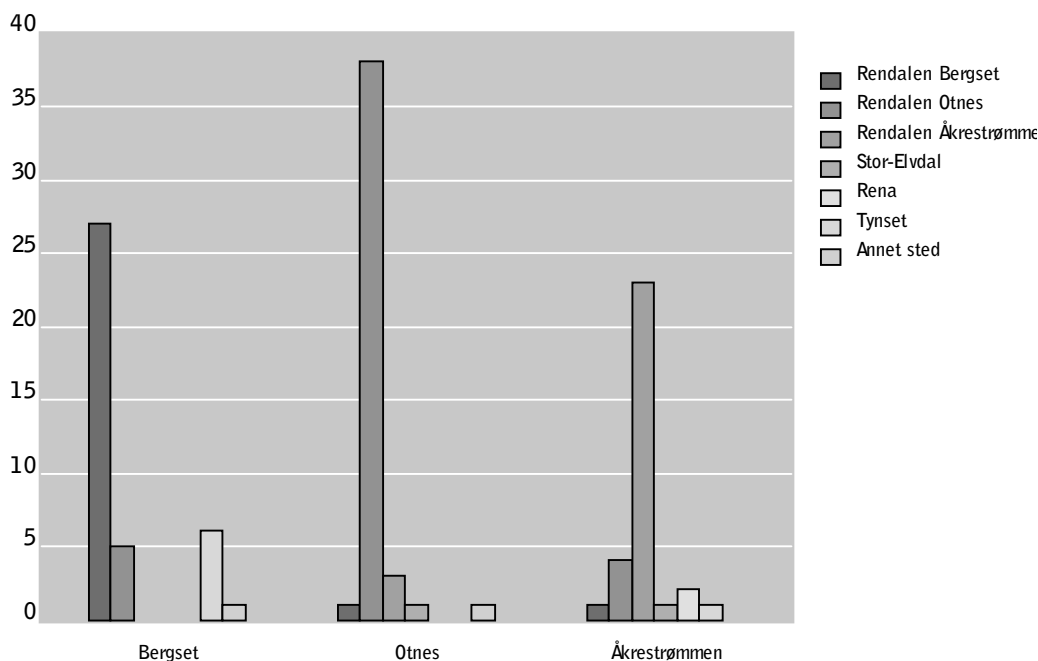
Som det kommer helt klart fra diagrammet i figur 1 nedenfor reiser man ikke langt for å kjøpe dagligvarer. Rendalen står for 88,7% av samlet innkjøp av dagligvarer. Av andre steder er det bare Tynset som skiller seg med 6,1%.

Figur 1 Fordeling av innkjøpet av dagligvarer etter innkjøpssted i prosent

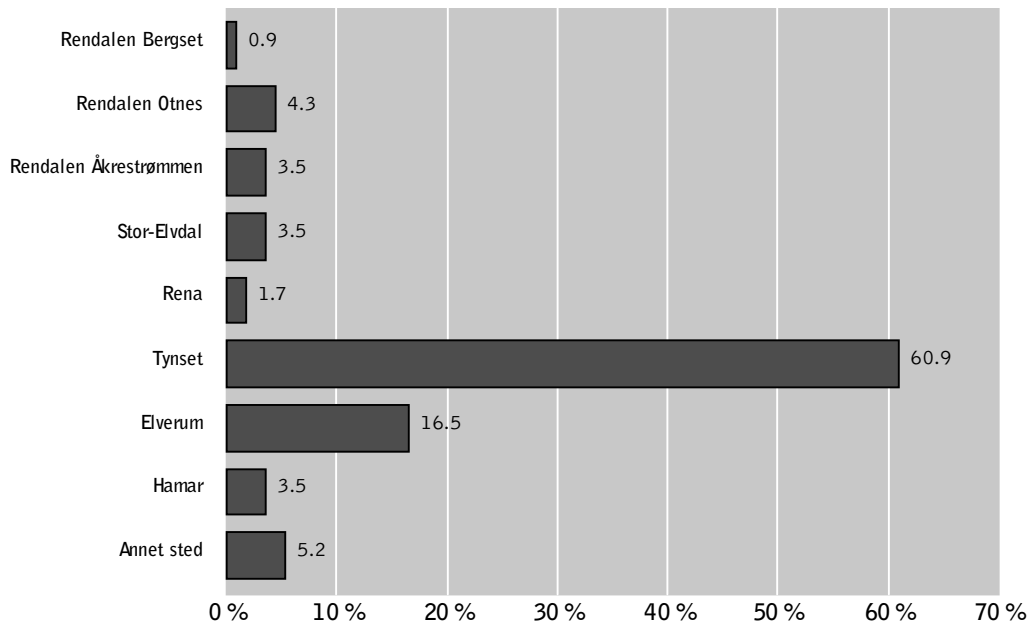
Figur 2 på neste side viser at valget av innkjøpssted er sterkt lokaliseringsbetinget når det gjelder dagligvarer. Innbyggerne kjøper dagligvarer hovedsakelig i de delområdene der de bor. Handelsbutikkene i ”Øtnes” tiltrekker en viss prosent av innbyggerne som bor i de to andre delområdene. Ca 7% av samtlige husholdninger handler dagligvarer på Tynset. Det er først og fremst

innbyggerne fra ”Bergset” som reiser dit for å handle dagligvarer. Tilgjengelighet er en viktig faktor her og enkelte som bor nord i kommunen finner det mest fordelaktig å kjøre til dagligvarebutikkene i Tynset kommune for å handle.

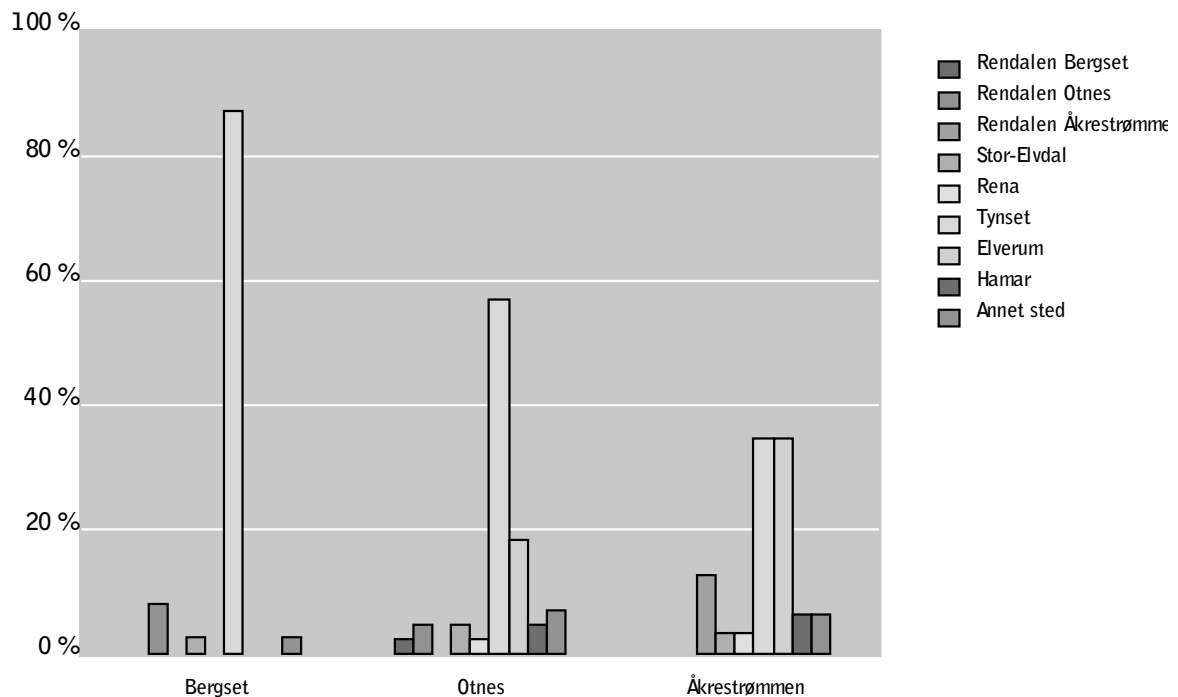
Figur 2 De intervjuede fordelt etter hvor i kommunen de bor (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av dagligvarer på ulike handelssteder måles langs y-aksen

Situasjonen er helt annerledes for varegruppen ”andre varer” dvs alle varer utenom matvarer, drikkevarer, tobakk, hygieniske produkter osv. Rendalen står for kun 8,7% av rendølers samlede innkjøp av ”andre varer”. Med ca 61% representerer Tynset den desidert viktigste handelsdestinasjon. På en svak annen plass kommer Elverum med 16,5% husholdninger som handler ”andre varer” der mens Stor-Elvdal og Hamar tiltrekker begge 3,5% av rendøler.

Figur 3 Fordeling av innkjøpet av “andre varer” etter innkjøpssteder i prosent

Hvordan kan vi belyse dette mønsteret ytterligere? Diagrammet nedenfor viser sammenhengen mellom bosted og innkjøpssted.

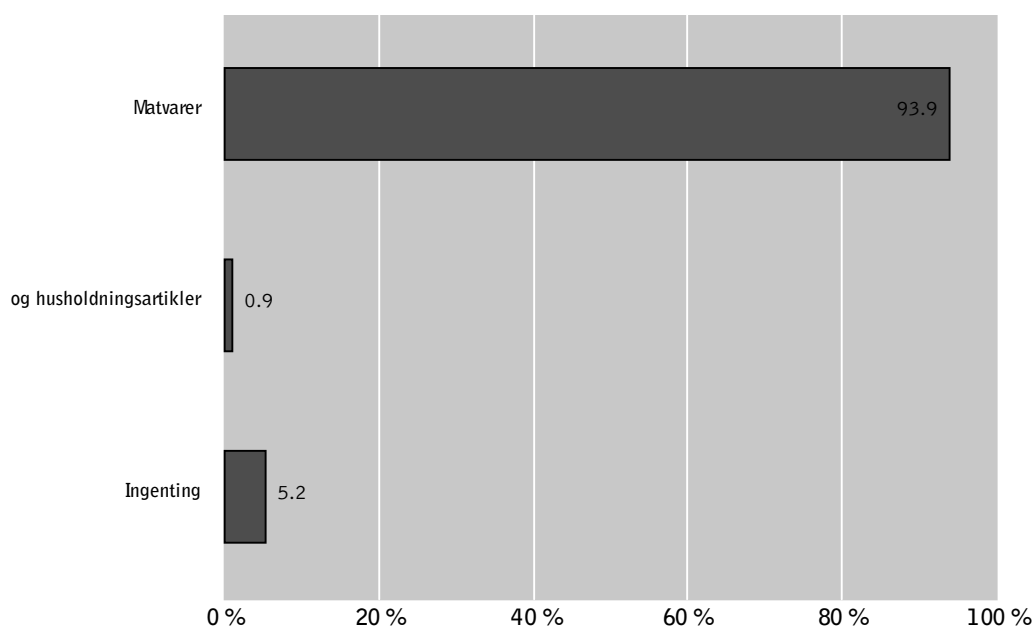
Figur 4 De intervjuede fordelt etter hvor i kommunen de bor (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av “andre varer” på ulike handelssteder måles langs y-aksen

Uansett hvor i kommunen man bor er Tynset det viktigste reisemål når man handler ”andre varer”. Samtidig merker vi oss et interessant mønster – andelen av innbyggerne som handler på Tynset avtar dess lengre sør i kommunen vi beveger oss. Med andre ord kjøper folk fra ”Bergset” og ”Otnes” ”andre varer” på Tynset i en langt større grad enn de fra ”Åkrestrømmen”. Til gjengjeld øker andelen av de som handler ”andre varer” i Elverum når vi beveger oss sørover. Videre merker vi oss at innbyggerne i ”Bergset” handler veldig lite utenom Tynset og Rendalen mens innbyggerne i ”Otnes” og ”Åkrestrømmen” foretar en del av deres innkjøp også i andre nabokommuner (Elverum, Stor-Elvdal, Hamar og Åmot).

Hva kan vi konkludere til slutt? Dagligvarer kjøpes hovedsakelig i Rendalen mens ”andre varer” kjøpes på Tynset. Dagligvarer kjøpes praktisk talt hver dag og innbyggerne finner det ikke formålstjenlig å reise langt for å handle. Når det gjelder ”andre varer” er det geografiske avstander som også her spiller en avgjørende rolle. Tynset er et stort handelssenter som ligger nærmest og følgelig tiltrekker mange rendøler. Elverum på sin side er en større by og har et bredere vareutvalg men ligger lenger unna. For folk som bor nord i kommunen blir altså Tynset det mest foretrukne alternativ mens interessen for Elverum øker ettersom bostedet ligger lengre sør.

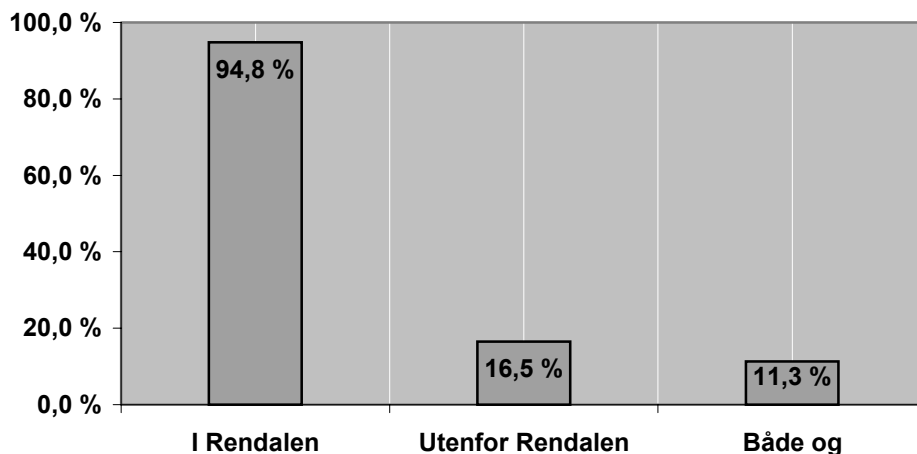
5.0 Hva?

La oss nå se på varesammensetningen innbyggerne kjøper i og utenfor kommunen. Som det fremgår klart av analysen så langt kjøper man dagligvarer først og fremst i Rendalen. Det er da ingen overraskelse at matvarer er den største enkel gruppe innbyggerne kjøper i kommunen. Legg merke til at det bare er innbyggernes første prioritet som ble inkludert i analysen.

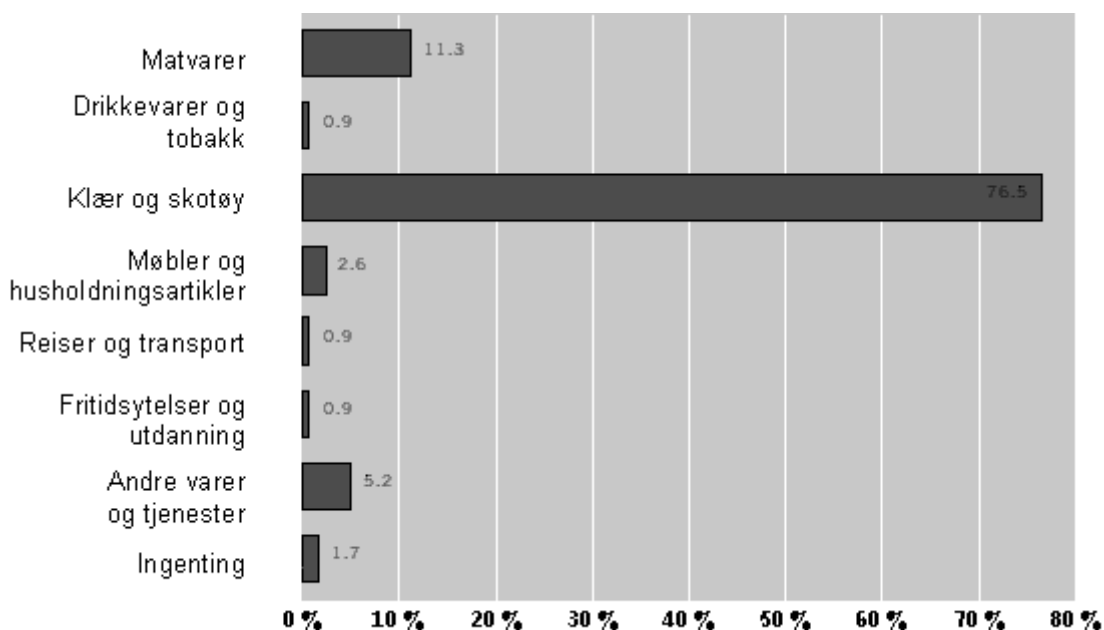
Figur 5 Varegrupper som kjøpes i Rendalen og som de intervjuede velger som deres første prioritet

Diagrammet nedenfor illustrerer ganske godt innbyggernes tilbøyelighet til kjøp av matvarer i Rendalen. Nesten 95% handler matvarer i Rendalen.

Figur 6 Kjøp av matvarer fordelt etter innkjøpssteder i prosent

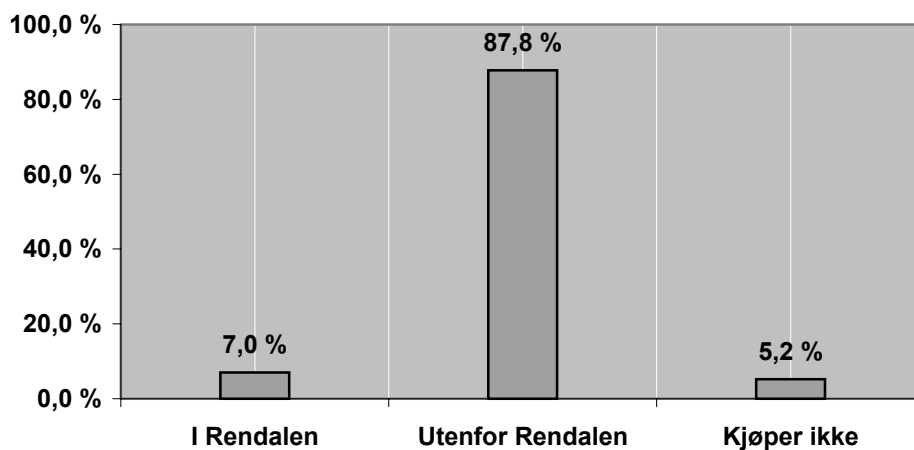
Situasjonen med varesammensetningen for varer som kjøpes utenfor Rendalen er annerledes. Diagrammet i figur 7 nedenfor viser hvilke varer som velges som første valg av innbyggerne.

Figur 7 Varegrupper som kjøpes utenfor Rendalen og som de intervjuede velger som deres første prioritet

Innbyggerne er altså først og fremst opptatt av å kjøpe klær og skotøy utenfor kommunen. 76,5% prioriterer klær og skotøy som den viktigste varegruppen de kjøper utenfor Rendalen. Legg merke til at spørsmålet er formulert på denne

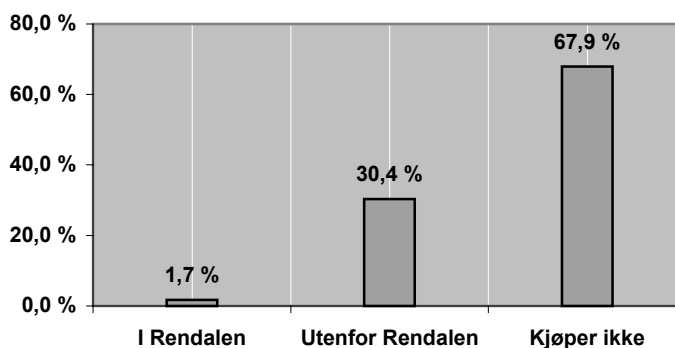
måten at intervjuobjektene bare kan velge et alternativ – en varegruppe de kjøper utenfor kommunen. På en svak annen plass kommer matvarer. Dette skyldes hovedsakelig innbyggerne som bor i kommunens randsonen og som finner det mest fordelaktig å handle de varene utenfor kommunen.

Figur 8 Kjøp av klær og skotøy fordelt etter innkjøpssteder i prosent

Diagrammene for enkelte varegrupper gir et mer nyansert bilde for hva rendøler kjøper utenfor Rendalen. Ovenfor, i figur 8 ser vi en geografisk fordeling av innkjøpet av klær og skotøy. Kun 7% av husholdningene fra undersøkelsen kjøper disse innenfor kommunen.

En annen viktig varegruppe som kjøpes utenfor kommunen er møbler og husholdningsartikler.

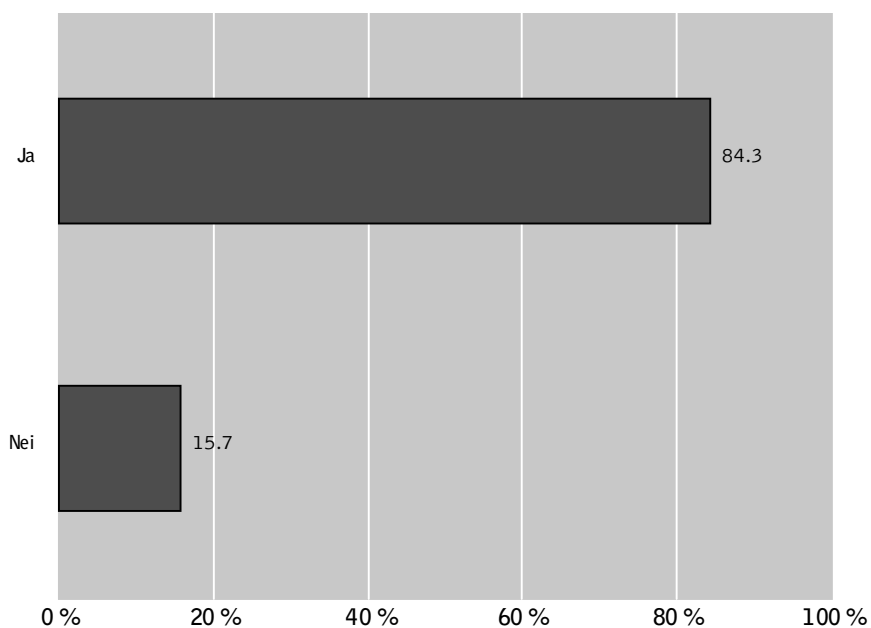
Figur 9 Kjøp av møbler og husholdningsartikler fordelt etter innkjøpssteder i prosent

Litt over 30,0% kjøper møbler og husholdningsartikler utenfor kommunen mens bare 1,7% kjøper disse i Rendalen. Det er en stor gruppe på ca 68% som ikke har oppgitt at de kjøper denne varegruppen i det hele tatt. Møbler kjøpes ikke så ofte og dersom man nylig ikke har anskaffet noen møbler er det lite sannsynlig at man velger å prioritere denne varegruppen i et telefonintervju. Likevel kan vi si at innbyggerne bruker omtrent atten ganger så mye penger på kjøp av møbler og husholdningsartikler utenfor kommunen enn i kommunen.

Det er enkelt å konstatere at dagens servicetilbud i Rendalen er hovedsakelig begrenset til dagligvarebutikker, serveringssteder og leverandører av landbruksartikler. I vedlegg nr. 3 finner man en oversikt over alle handelsbedrifter i Rendalen. Det er derfor ingen overraskelse at innbyggerne reiser utenfor kommunen for å kjøpe klær, skotøy og møbler. Med utgangspunktet i beregningene i tabell 2 kan vi estimere at innbyggernes samlede utgifter på kjøp av disse varer utenfor kommunen beløper seg til ca 20 millioner kroner. Sammen med utgiftene for varegruppen ”Fritidssysler og utdanning” (i underkant av 5 millioner kroner) utgjør de denne delen av handelslekkasjen som kan betegnes som den ”naturlige” handelslekkasje. Dette fordi denne skyldes hovedsakelig kjøp av produkter som ikke tilbys i Rendalen. På en annen side er matvarer som kjøpes utenfor kommunen i prinsippet av samme kvalitet og pris som matvarer som kjøpes i Rendalen. Dette kan derfor betegnes som den ”unødvendige” handelslekkasjen. Denne beløper seg til ca 5 millioner kroner.

6.0 Hvordan?

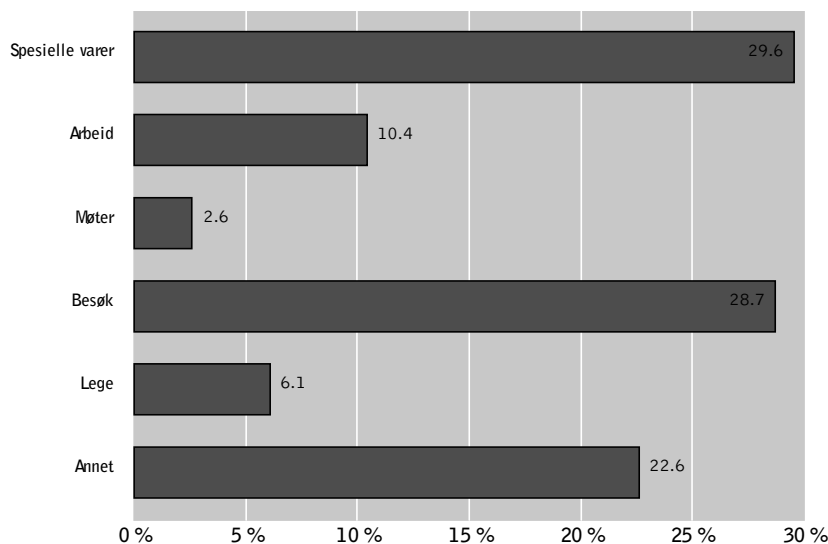
Vi skal nå forsøke å beskrive på hvilken måte man foretar innkjøp av varer utenfor kommunen. Figur 10 nedenfor viser at innbyggerne sjeldent reiser utenfor kommunen kun for å handle. Ca 85% sier at de handler utenfor Rendalen som regel i forbindelse med andre gjøremål.

Figur 10 Er det som regel i forbindelse med andre gjøremål at deres husholdning handler utenfor Rendalen kommune?

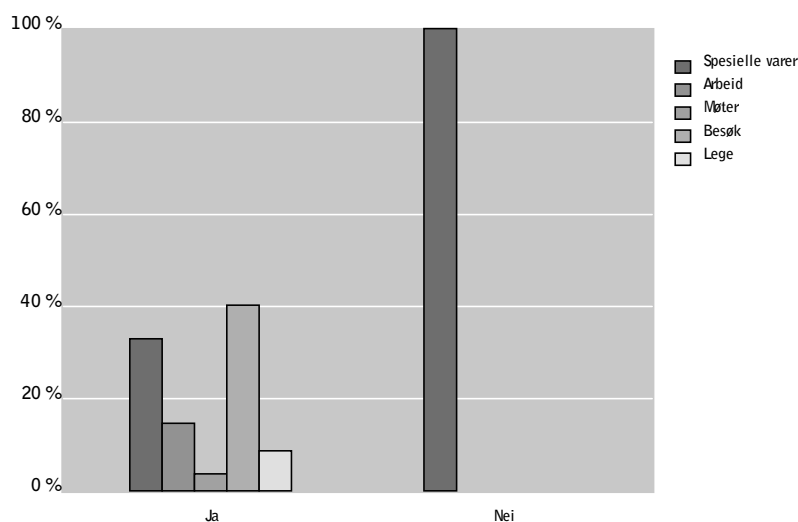
Diagrammet på neste side illustrerer forsøket på å kartlegge ulike gjøremål innbyggerne forbinder med vareinnkjøp. Som vi ser er den viktigste årsak for å handle utenfor kommunen å anskaffe ”spesielle varer” dvs varer som ikke tilbys i kommunen. Nesten 30% oppgir dette som hovedgrunnen for at de kjøper varer utenfor Rendalen. Når man kombinerer handel med et annet gjøremål så er besøk det viktigste. Med besøk menes rett og slett privat besøk til venner og familie. Ca 29% handler varer når de reiser på besøk i nabokommuner. Naturlig nok er det en nokså stor gruppe på 10,4% som handler varer i forbindelse med

arbeid for eksempel på veien hjem fra deres arbeidsplass. Det bør legges merke til at det er relativt mange (22,6%) som ikke kan spesifisere i hvilken forbindelse de handler utenfor kommunen.

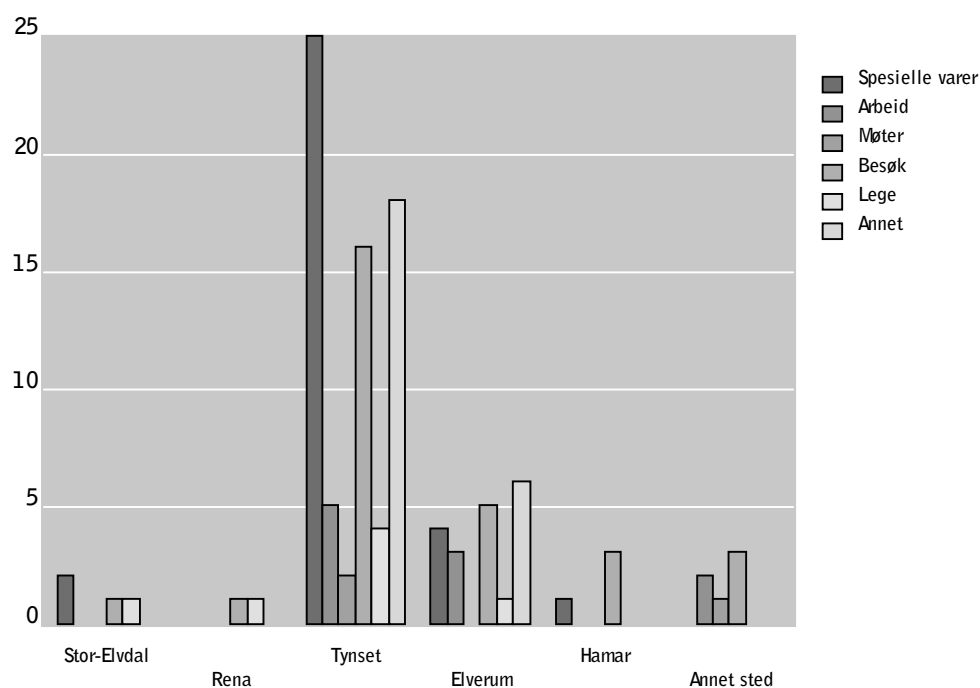
Figur 11 I hvilken forbindelse handler deres husholdning utenfor Rendalen?

Diagrammet nedenfor som egentlig består av de to foregående diagrammer slått sammen bekrefter på en måte at de intervjuede er konsistente i sine besvarelser. De som handler utenfor kommunen i forbindelse med andre gjøremål har flere årsaker til dette (der besøk er den viktigste) mens de som reiser kun for å handle gjør det for å skaffe varer de ikke finner i Rendalen.

Figur 12 På x-aksen ser vi om de intervjuede handler utenfor kommunen i forbindelse med andre gjøremål mens vi måler andeler av ulike årsaker for å reise langs y-aksen.

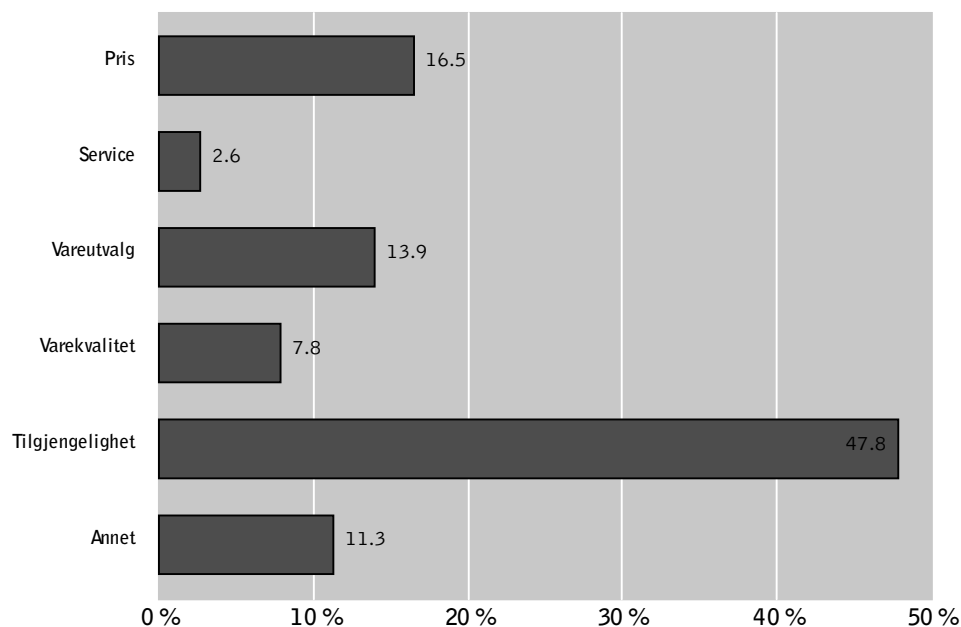
Til slutt viser diagrammet nedenfor i hvilken forbindelse man handler utenfor kommunen fordelt på kjøpsteder.

Figur 13 De intervjuede er fordelt etter det viktigste innkjøpssted for "andre varer" (x-aksen) mens andeler av deres innkjøp av "andre varer" på ulike handelssteder måles langs y-aksen

Legg merke til at utgangspunktet for figur 13 er absolutte og ikke prosentvise tall for å understreke tyngden Tynset og Elverum har i forhold til andre innkjøpssteder. Vi ser at mønsteret som gjelder for alle innkjøpssteder sett under ett gjelder mer eller mindre også for Tynset. Man reiser til Tynset først og fremst for å skaffe varer som ikke tilbys i Rendalen mens det er veldig mange som ikke kan oppgi årsak og som handler i forbindelse med besøk. Elverum har også omtrent samme mønsteret, riktig nok med prioriteringer i omvendt rekkefølge. "Besøk" og "spesielle varer" er kategorier som også dominerer for andre innkjøpssteder.

7.0 Hvorfor?

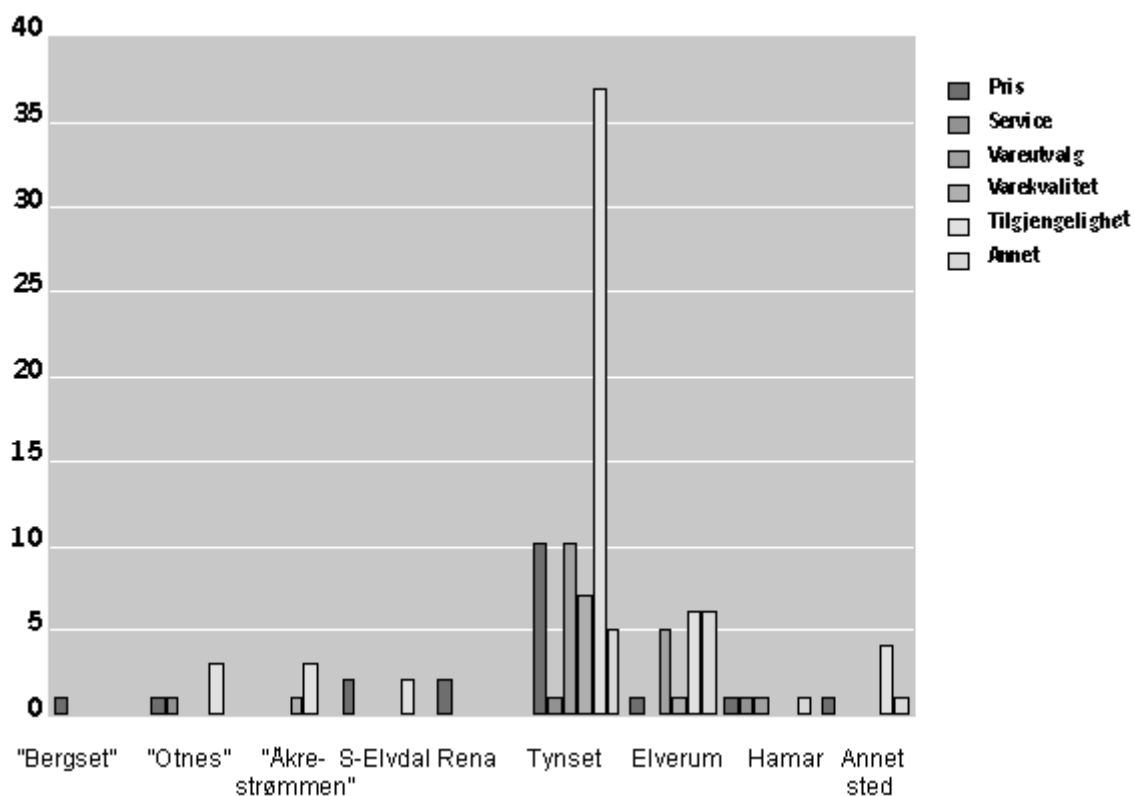

Figur 14 Hva avgjør deres valg av innkjøpssted?

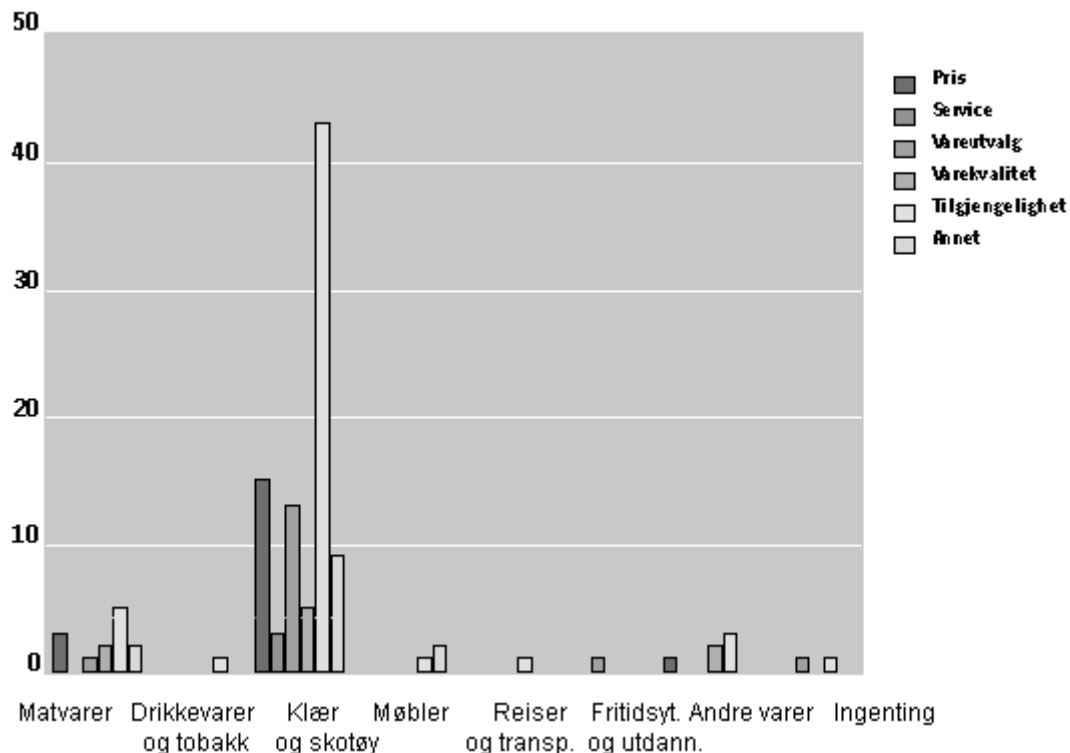
Figur 14 ovenfor viser hvilke faktorer som spiller en viktig rolle når man velger hvor man skal foreta innkjøp av varer. Vi ser at det er tilgjengelighet som er av klart størst betydning fordi nesten halvparten av de intervjuede (47,8%) velger det kriteriet som avgjørende. Deretter følger pris med 16,5% og vareutvalg med 13,9%. Andre faktorer som varekvalitet og service er av mindre betydning med henholdsvis 7,8% og 2,6%. Dette passer veldig godt med innbyggernes tilbøyelighet til å kjøpe dagligvarer i kommunen. Dagligvarer er mer ”tilgjengelige” i Rendalen enn utenfor. Det kan kanskje virke lite konsistent at innbyggerne legger spesiell vekt på tilgjengelighet og likevel velger å reise mer eller mindre langt for å kjøpe ”andre varer”. Dette kan tyde på at de ikke er fornøyd med dagens begrensede vareutvalg i kommunen.

Figur 15 på neste side viser at også de som kjøper ”andre varer” utenfor kommunen legger stor vekt på tilgjengelighet. Vi husker at med ”andre varer” i dette tilfellet mener vi først og fremst klær, skotøy og møbler. Tilgjengelighet er altså den viktigste faktoren uansett hvor man foretar innkjøp. Faktoren ”pris” er

også ganske jevnt fordelt på innkjøpsstedene. Deretter er det faktorene som ”vareutvalg” og ”varekvalitet” som skårer mest. Når vi da tar i betraktning kun ”andre varer” viser altså denne analysen at Tynset er et foretrukket alternativ først og fremst på grunna av beliggenheten men til en viss grad også på grunn av rimelige priser og et bredt vareutvalg.

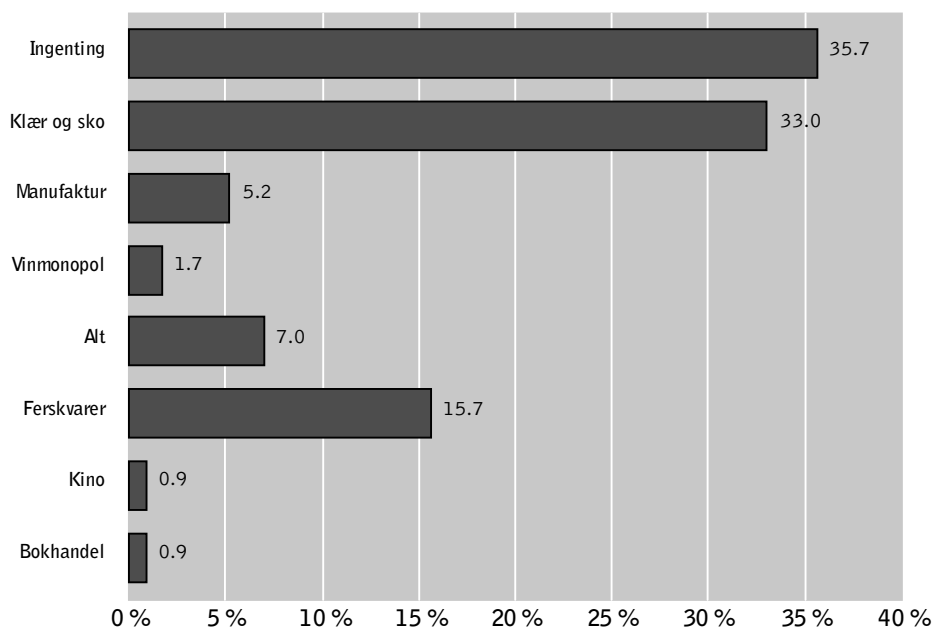
Figur 15 De intervjuede er fordelt etter det viktigste innkjøpssted for “andre varer” (x-aksen) mens faktorene som avgjør deres valg av innkjøpssted måles langs y-aksen

Figur 16 De viktigste faktorene som avgjør valg av innkjøpssted fordelt på ulike varegrupper

Diagram 16 viser de viktigste faktorer som avgjør valg av innkjøpssted fordelt på ulike varegrupper. Diagrammet bekrefter på mange måter det som allerede er stadfestet i det forrige diagrammet. Matvarer kjøpes hovedsakelig i Rendalen fordi de er mer tilgjengelige der. Videre er motivasjonsfaktorene for kjøp av klær og skotøy samme som for valg av Tynset som innkjøpssted. Tilgjengelighet er den desidert viktigste faktor men faktorene som pris og vareutvalg spiller en betydelig rolle. Samtidig husker vi at det er først og fremst klær og skotøy som kjøpes på Tynset.

Vi kan fortsette med å avdekke årsakene til at innbyggerne reiser utenfor kommunen for å handle. Da vi spurte direkte hva de savner av nåværende tilbud i Rendalen ble svarene fordelt slik:

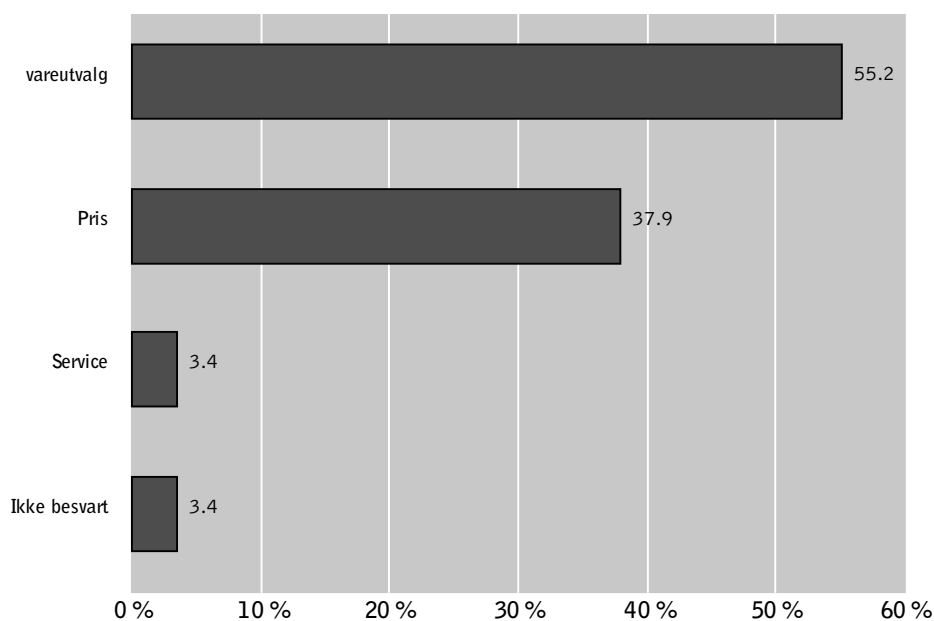
Figur 17 Hva savner deres husholdning av tilbud i Rendalen?

Det ble bekreftet igjen at klær og skotøy er den viktigste varegruppen innbyggerne savner og er mest opptatt av å kjøpe utenfor kommunen. Videre er det relativt mange (15,7%) som savner ferskvarer. 7% av de intervjuede er ganske misfornøyde med det begrensede vareutvalget i Rendalen og savner ”alt”. Legg merke til at det er en såpass stor gruppe (35,7%) som ikke savner noen ting i Rendalen. Grunnen til at de svarte ”ingenting” på spørsmålet er først og fremst fordi de ikke kunne komme med et konkret svar da de ble spurt under intervjuet. Man kan veldig enkelt kontrollere at et stort flertall av de som savner ”ingenting” kjøper varer på Tynset. Diagrammet viser også hvilke andre varer forekommer hyppigst.

7.1 Fornøydhet med lokalt tilbud

De intervjuede var også spurt direkte om å navngi butikker de ikke er så godt fornøyd med. De aller fleste (70%) har ikke noen preferanser og kan ikke presisere hvilken butikk de synes bør forbedres. Blant de 30% som hadde preferanser var det ingen butikk som pekte seg ut i den ene eller annen retning.

Misnøye er altså relativt liten men vi kan likevel forsøke å illustrere årsakene til denne som vist i figur 18. Legg merke til at figuren er basert på svarene til 30% av de intervjuede dvs de som kunne presisere hvilken butikk de ikke er fornøyd med.

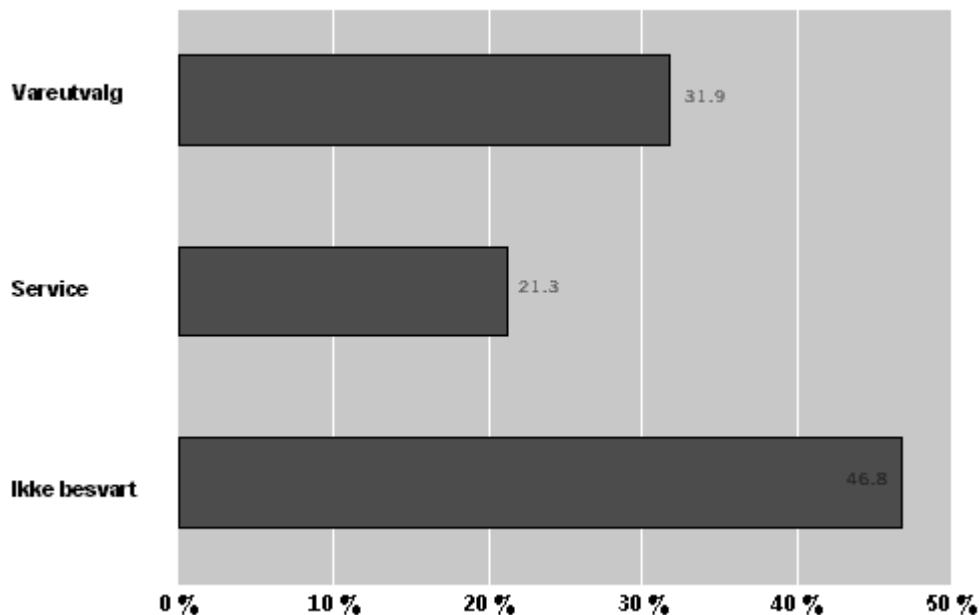
Figur 18 Hvorfor er du ikke fornøyd med de butikkene?

De aller fleste (55,2 %) er misfornøyd med dagens altfor snevre vareutvalg. Videre er det også en relativt stor gruppe (37,9%) som synes at det er altfor dyrt å handle i butikkene de ikke er fornøyd med. 3,4% mener at årsaken til deres misnøye er dårlig service. 3,4% av de intervjuede kunne ikke presisere hvorfor de ikke er fornøyd.

De intervjuede var heller ikke særlig villige til spesifisere hvilke butikker de er fornøyd med. Det var kun 45% av som kunne navngi handelsbedrifter de liker. Heller ikke her var det noen butikker som pekte seg ut noe særlig.

Hva karakteriserer butikkene innbyggerne er fornøyd med? Hvis vi ser på faktorene som gjør at de intervjuede er fornøyd med de enkelte butikkene merker vi at det er en del samme faktorer som ligger bak misnøyen med mindre likte butikker. Faktorene er illustrert i figur 19.

Vareutvalg er den viktigste faktor (prioritert av 31,9% av de intervjuede). Service kommer på annen plass med 21,3%. Det er merkelig at hele 46,8% ikke kan presisere hvorfor de er fornøyd med de butikkene de valgte.

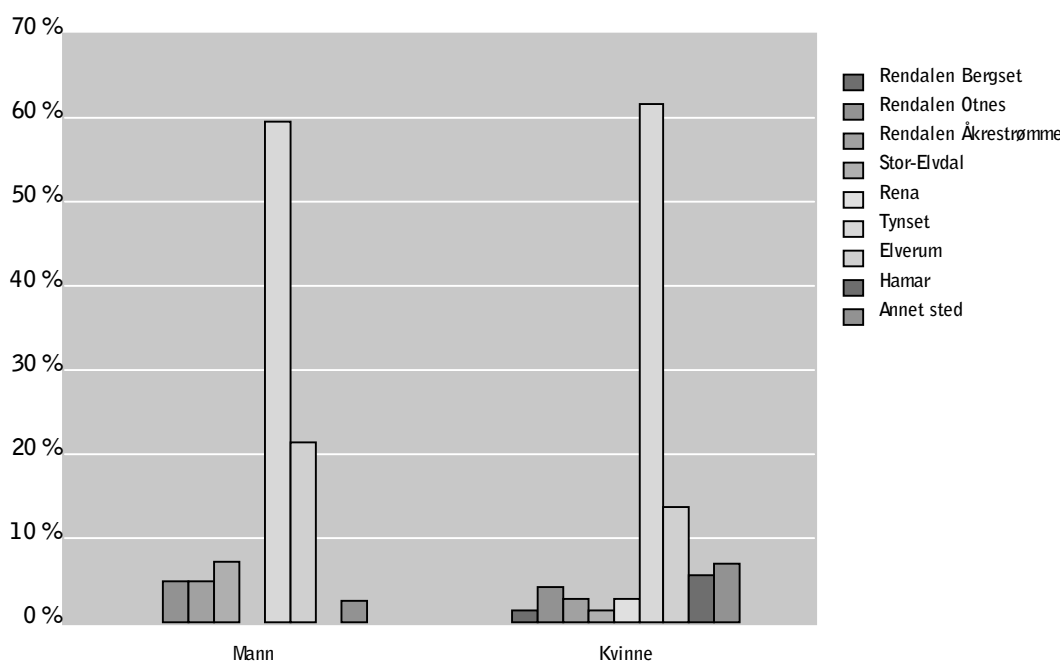
Figur 19 Hvorfor er du fornøyd med de butikkene?

Det faktum at kriteriene vareutvalg og service gis som svar både for å angi fornøydhet og misnøye med enkelte handelsbedrifter betyr ikke at de intervjuede er inkonsistente i sine vurderinger. Tvert om bekrefter det bare at de samtlige intervjuede har mer eller mindre samme kriterier etter hvilke enkelte bedrifter kommer bedre eller dårligere ut.

8.0 Hvem?

Er det noen demografiske data som er karakteristisk for innbyggerne som handler utenfor Rendalen? Vi skal prøve å svare på det spørsmålet ved hjelp av diagrammene nedenfor.

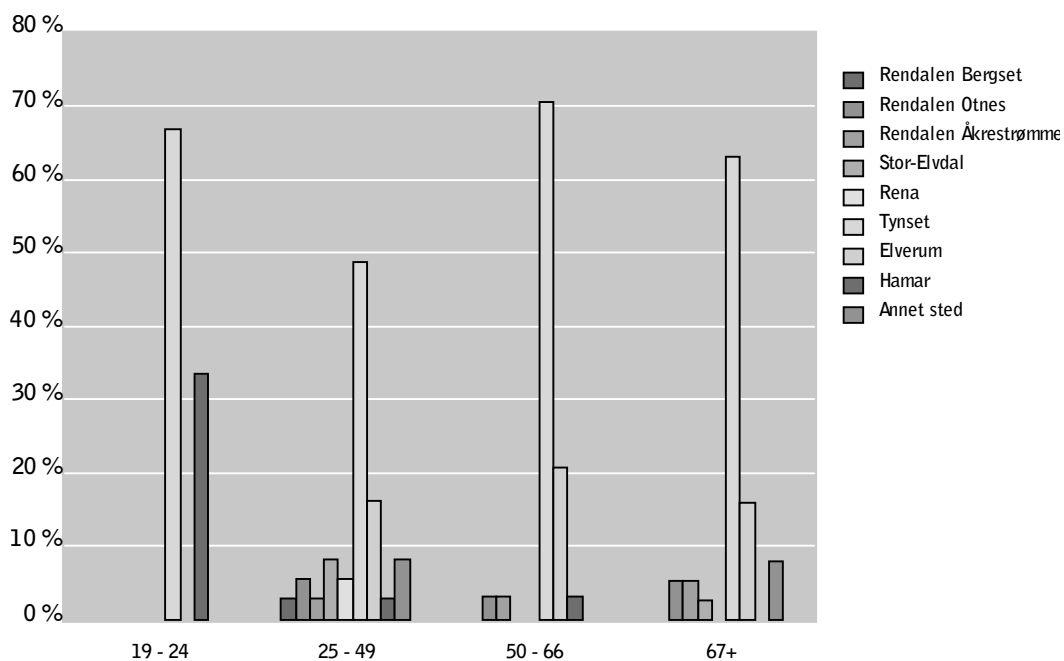
Som det kommer klart frem fra diagrammet nedenfor har både menn og kvinner ganske like handlingsmønstre. Tynset topper prioriteringslista for begge. Man kan merke seg at undersøkelsen viser at menn til en viss grad reiser mer til Elverum og Stor-Elvdal enn kvinner mens kvinner handler litt mer på Hamar og utenfor nabokommuner.

Figur 20 De intervjuede fordelt etter kjønn og den mest prioriterte innkjøpssted

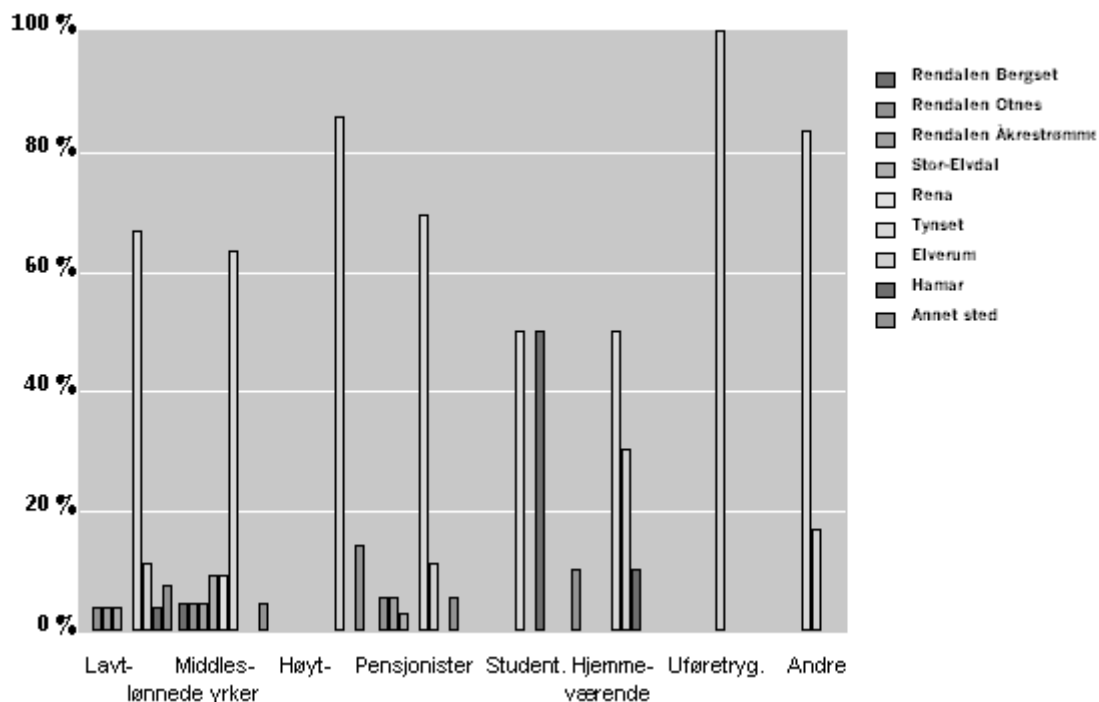
Figur 21 på neste side nedenfor viser sammenhengen mellom alderen og det først prioriterte innkjøpsstedet. Legg merke til at diagrammet viser prosentvise andeler innenfor hver aldersgruppe og ikke absolutt omfang av handelen. Fordelingen blant de intervjuede er at de aller yngste (19-24 år) utelukkende handler utenfor kommunen nemlig kun på Tynset og Hamar. Innbyggerne som tilhører den andre aldersgruppe (25-49 år) prioriterer Tynset – nesten halvparten

av deres samlede innkjøp foregår der. Sammenlignet med andre aldersgrupper handler denne gruppen relativt mye på andre steder utenom Tynset. De to resterende grupper har omtrent likt handelsmønster. Den siste aldersgruppen som nesten utelukkende består av pensjonister er også veldig mobil. Tynset er deres viktigste innkjøpssted men sammen med gruppen nummer 2 (alder 25-49) er dette gruppen som handler mest i Rendalen.

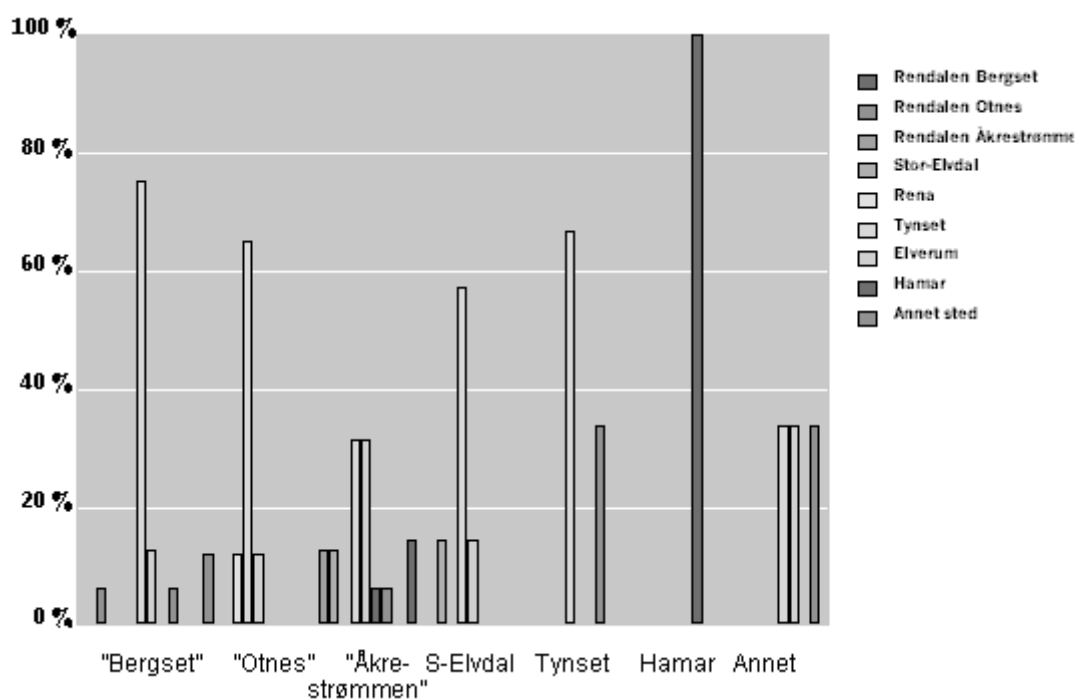

Figur 21 De intervjuede fordelt etter alder og den mest prioriterte innkjøpssted

Det er vanskelig å si om det er noen spesiell sammenheng mellom yrke og valg av kjøpsted. Som det fremgår klart av diagrammet er inntekt det viktigste kriterium yrkene er fordelt etter. Vi ser at det typiske mønstret med Tynset som det viktigste kjøpsted dominerer på tvers av yrker med unntak av to grupper, nemlig høytlønnede yrker og uføretrygdde. Deres viktigste handelsdestinasjon er Elverum. Et videre unntak er at studenter prioriterer Hamar i like stor grad som Tynset.

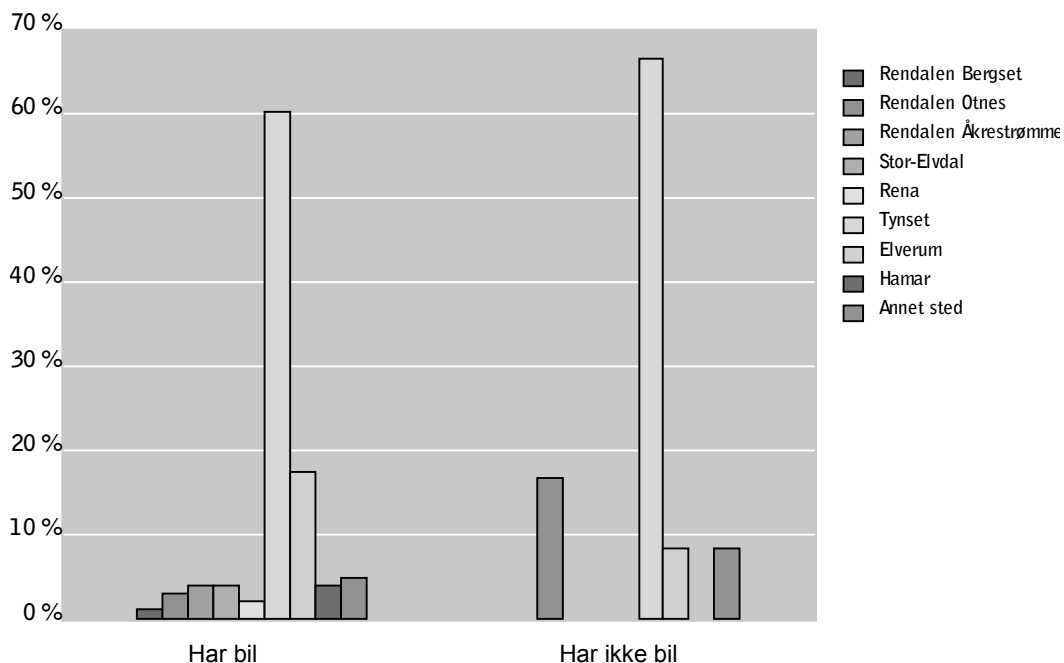

Figur 22 De intervjuede fordelt etter yrke og den mest prioriterte innkjøpssted

Figur 23 De intervjuede er fordelt etter arbeidssted (x-aksen) mens andeler av deres samlede innkjøp av "andre varer" på ulike steder måles langs y-aksen

Hva kan sies om figur 23 ovenfor? Uanset hvor man arbeider er Tynset det viktigste innkjøpssted. Det eneste unntaket er Hamar fordi de intervjuede som pendler til Hamar kjøper ”andre varer” i sin helhet i denne byen.

Figur 24 På x-aksen kan vi se om husholdninger eier bil eller ikke mens prioritering av innkjøpssteder måles langs y-aksen

Som forventet er husholdninger uten bil mer bundet til å kjøpe varer i Rendalen. Dette er illustrert i diagrammet på forrige side. Ca 17% av de som ikke har bil kjøper ”andre varer” i Rendalen. Likevel handler også de billøse i en stor grad i nabokommunene (med Tynset som den viktigste handelsdestinasjon). Det kan for øvrig opplyses at kun 10,4% av intervjuede svarte negativt på spørsmålet om deres husholdning disponerer bil. Husholdninger som disponerer bil har sine innkjøp fordelt etter det typiske mønsteret.

9.0 Konklusjon

Man kunne ikke forvente at undersøkelser av denne type skal gi noen revolusjonerende resultater. Poengene analysen kom frem til var mer eller mindre kjent på forhånd men undersøkelsen kan brukes som en slags bekreftelse på at forventningene var riktige samt at en del ukjente størrelser ble konkretisert og tallfestet. Svarene fra ca 10% av kommunens samtlige husholdninger ga datagrunnlaget for undersøkelsen. Det antas å være tilstrekkelig for å gi undersøkelsen statistisk signifikans.

Som forklart i Kapittel 3 kan det totale omfanget av handelslekkasjen estimeres til ca 30 millioner kroner. Dette utgjør ca kr 13 000 per innbygger eller ca kr 27 500 per husholdning. Tynset fremstår som den viktigste handelsdestinasjon for rendøler. Av de større regionale handelssentra ligger Tynset nærmest Rendalen. De viktigste varene som kjøpes utenfor kommunen er klær, skotøy og møbler samt fritidsytelser. Tilbudet av slike produkter er veldig begrenset eller ikke-eksisterende i Rendalen. Innbyggerne i den nordlige delen kjøper også dagligvarer utenfor kommunen noe som skyldes at dagligvarebutikker på Tynset ligger nærmere enn tilsvarende butikker i Rendalen. Hadde også disse innbyggerne hatt bedre muligheter til å handle varer innenfor kommunens grenser ville omfanget av handelslekkasjen antageligvis reduseres med noe under 5 millioner kroner. Som allerede nevnt mener de intervjuede at det er det snevre vareutvalget i kommunen som er den viktigste årsak til at de reiser til andre steder for å handle. Når man legger mest vekt på tilgjengelighet som den viktigste faktor for valg av innkjøpssted og likevel velger å reise relativt langt for å kjøpe varer betyr det at man ikke er fornøyd med det begrensede varetilbudet i kommunen. Det er et bedre tilbud av klær og skotøy innbyggerne savner mest. Besøk hos venner og familie utenfor Rendalen er det viktigste gjøremål innbyggerne foretar forbindelse med handelen utenfor kommunen.

Analysen har altså forsøkt å avdekke hvilken del av innbyggerenes etterspørsel ikke er dekket med lokalt tilbud. Supplert med realøkonomiske data kan også analysen brukes i forbindelse med beslutninger om utvikling av ny næringsvirksomhet i kommunen.

Vedlegg 1. Spørreskjema

Hvem?

Variabel 1

Kjønn

- Mann
 Kvinne

Variabel 2

Hvor gammel er du? Alder: _____

- 19-24
 25-49
 50-66
 67+

Variabel 3

Hvor bor du?

Rendalen

- "Bergset"
 "Otnes"
 "Åkrestrømmen"

Variabel 4

Hvilket yrke har du? _____

Variabel 5

Hvor arbeider du?

- Rendalen
- "Bergset"
- "Otnes"
- "Åkrestrømmen"
- Stor-Elvdal
- Rena
- Tynset
- Elverum
- Hamar
- Annet sted

Variabel 6

Hvor mange personer består deres husholdning av?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6+

Variabel 7

Disponerer husholdningen bil?

- Ja
- Nei

Hvor?

Variabel 8

Hvor handler deres husholdning dagligvarer?
(Spesiell avkryssning for første valg/prioritet)

- Rendalen
- "Bergset"
- "Otnes"
- "Åkrestrømmen"
- Stor-Elvdal
- Rena
- Tynset
- Elverum
- Hamar
- Annet sted

Variabel 9

Hvordan blir husholdningens samlede innkjøp av dagligvarer fordelt på utvalgte steder (i %)?

(0 %, 0-25 %, 26-50 %, 51-75 %, 76-100 %, 100 %)

Rendalen	_____
"Bergset"	_____
"Otnes"	_____
"Åkrestrømmen"	_____
Stor-Elvdal	_____
Rena	_____
Tynset	_____
Elverum	_____
Hamar	_____
Annet sted	_____

Variabel 10

Hvor foretar deres husholdning oftest innkjøp av andre varer?
(Spesiell avkryssning for første valg/prioritet)

- Rendalen
- "Bergset"
- "Otnes"
- "Åkrestrømmen"
- Stor-Elvdal
- Rena
- Tynset
- Elverum
- Hamar
- Annet sted

Variabel 11

Hvordan blir husholdningens samlede innkjøp av andre varer fordelt på utvalgte steder (i %)?

(0 %, 0-25 %, 26-50 %, 51-75 %, 76-100 %, 100 %)

Rendalen	_____
"Bergset"	_____
"Otnes"	_____
"Åkrestrømmen"	_____
Stor-Elvdal	_____
Rena	_____
Tynset	_____
Elverum	_____
Hamar	_____
Annet sted	_____

Hva?

Variabel 12

Hvilke varer kjøper ders husholdning i Rendalen?

(Spesiell avkryssning for første valg/prioritet)

- Matvarer
- Drikkevarer og tobakk
- Klær og skotøy
- Bolig, lys og brensel
- Møbler og husholdningsartikler
- Helsepleie
- Reiser og transport
- Fritidssysler og utdanning
- Andre varer og tjenester

Variabel 13

Hvilken andel av deres samlede innkjøp går til enkelte varer?

- Matvarer _____
- Drikkevarer og tobakk _____
- Klær og skotøy _____
- Bolig, lys og brensel _____
- Møbler og husholdningsartikler _____
- Helsepleie _____
- Reiser og transport _____
- Fritidssysler og utdanning _____
- Andre varer og tjenester _____

Variabel 14

Hvilke varer kjøper deres husholdning utenfor Rendalen?
(Spesiell avkryssning for første valg/prioritet)

- Matvarer
- Drikkevarer og tobakk
- Klær og skotøy
- Bolig, lys og brensel
- Møbler og husholdningsartikler
- Helsepleie
- Reiser og transport
- Fritidssysler og utdanning
- Andre varer og tjenester

Variabel 15

Hvilken andel av deres samlede innkjøp går til enkelte varer?

- Matvarer _____
- Drikkevarer og tobakk _____
- Klær og skotøy _____
- Bolig, lys og brensel _____
- Møbler og husholdningsartikler _____
- Helsepleie _____
- Reiser og transport _____
- Fritidssysler og utdanning _____
- Andre varer og tjenester _____

Hvorfor?

Variabel 16

Hva avgjør deres valg av innkjøpssted?

- Pris
- Service
- Vareutvalg
- Varekvalitet
- Tilgjenglighet
- Annet

Dersom flere prioritere

Variabel 17

Er det som regel i forbindelse med andre gjøremål utenfor Rendalen de handler utenforfor Stor-Elvdal?

- Ja
- Nei

Variabel 18

I hvilken forbindelse handler deres husholdning utenfor Rendalen?

- Spesielle varer (varer som ikke kan skaffes i Rendalen)
- Arbeid
- Møter
- Besøk
- Lege
- Annet

Variabel 19

Hva savner deres husholdning av tilbud i Rendalen?

_____ (varetype)

Variabel 20

Hvilke av de nåværende tilbud bør være forbedret?

- Unset samvirkelag
- Hydro-Texaco
- Th. Helstad
- Elverum samvirkelag avd. Øvre Rendal
- Rendalen Elektriske
- Solberg maskinservice v/Knut L. Solberg
- Hanestad mat- og servicesenter
- Kjartan Granrud
- Svein Erik Storbæk
- Rendalen servicesenter ANS
- Rendalen Blomsterhandel
- Erling Aasheim dagligvare
- Hydro-Texaco Åkrestrømmen
- Varehuset v/Astrid Bakken
- Rendalen Sport v/Per Å. Aamodt
- Byggpartner AS
- Sjølisand Handel

Variabel 21

Hvorfor? _____

Variabel 22

Hvilke av de nåværende tilbud er de godt fornøyd med?

- Unset samvirkelag
- Hydro-Texaco
- Th. Helstad
- Elverum samvirkelag avd. Øvre Rendal
- Rendalen Elektriske
- Solberg maskinservice v/Knut L. Solberg
- Hanestad mat- og servicesenter
- Kjartan Granrud
- Svein Erik Storbæk
- Rendalen servicesenter ANS
- Rendalen Blomsterhandel
- Erling Aasheim dagligvare
- Hydro-Texaco Åkrestrømmen
- Varehuset v/Astrid Bakken
- Rendalen Sport v/Per Å. Aamodt
- Byggpartner AS
- Sjølisand Handel

Variabel 23

Hvorfor? _____

Hvor mye?

Variabel 24

Cirka hvor mye handler husstanden for i løpet av et år i Rendalen?

Beløp: _____

- 0 kr
- 0 – 10 000 kr
- 10 000 – 20 000 kr
- 20 000 – 40 000 kr
- 40 000 – 60 000 kr
- 60 000 – 100 000 kr
- 100 000 + kr

Variabel 25

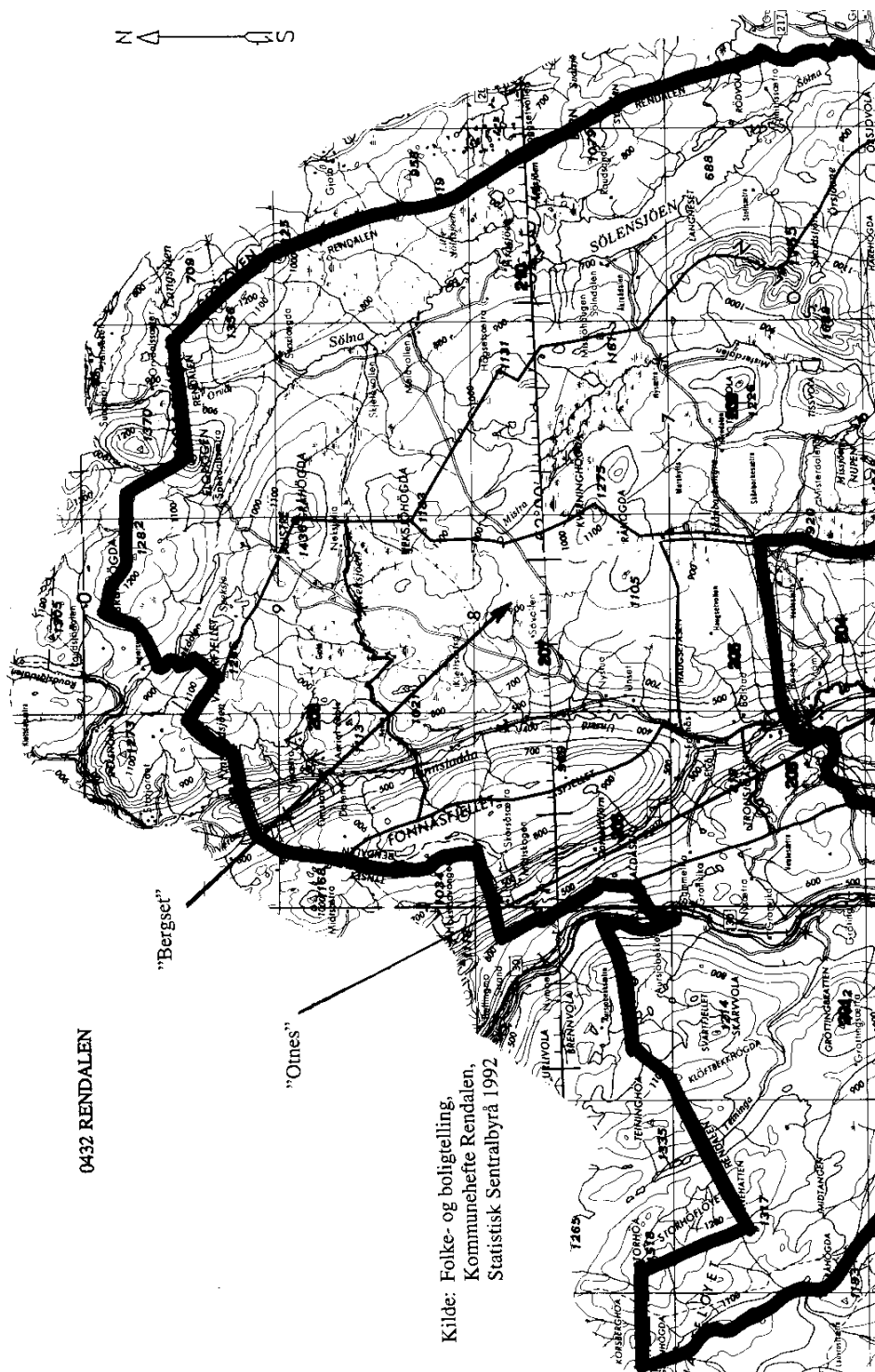
Cirka hvor mye handler husstanden for i løpet av et år utenfor Rendalen?

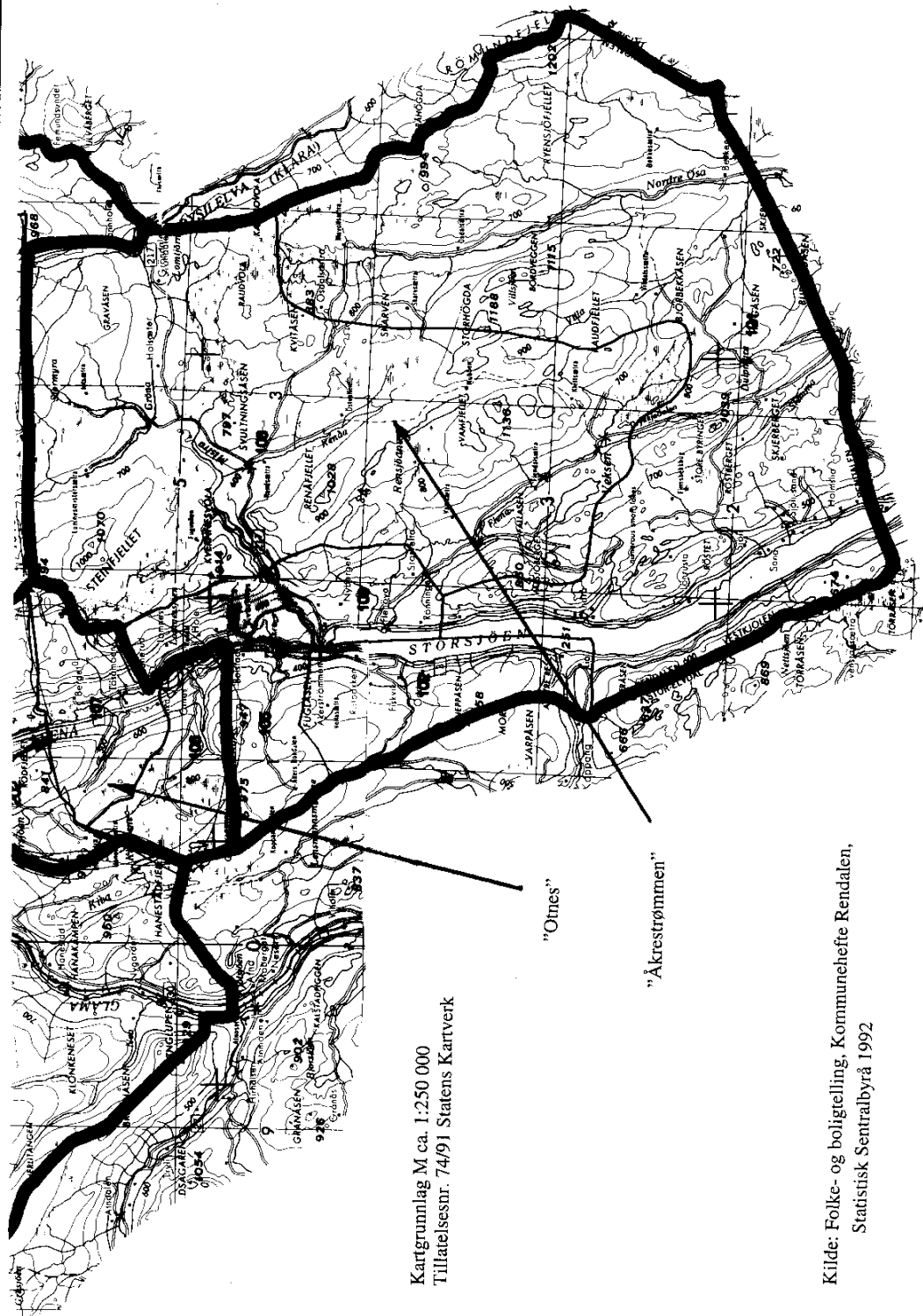
Beløp: _____

- 0 kr
- 0 – 10 000 kr
- 10 000 – 20 000 kr
- 20 000 – 40 000 kr
- 40 000 – 60 000 kr
- 60 000 – 100 000 kr
- 100 000 + kr

Vedlegg 2: Kart over Rendalen kommune

Kilde: Statens kartverk.ASD 11002/R105172

Kartgrunnlag M ca. 1:250 000
 Tillatelsesnr. 74/91 Statens Kartverk

"Ønes"
 "Åkrestrømmen"

Kilde: Folke- og boligtellning, Kommunehefte Rendalen,
 Statistisk Sentralbyrå 1992

Vedlegg 3: Oversikt over handelsbedrifter i Rendalen

Byggpartner AS Åkrestrømmen, 2485 Rendalen.

Elverum samvirkelag avd. Øvre Rendal, 2485 Rendalen.

Erling Aasheim dagligvare, Åkrestrømmen, 2485 Rendalen.

Hanestad mat- og servicesenter, 2570 Hanestad

Hydro-Exaco Øvre Rendal, 2485 Rendalen

Hydro-Exaco Åkrestrømmen, 2485 Rendalen.

Kjartan Granrud, Otnes, 2485 Rendalen.

Rendalen Blomsterhandel, Otnes, 2485 Rendalen.

Rendalen Elektriske, Øvre Rendal, 2485 Rendalen.

Rendalen servicesenter ANS, Otnes, 2485 Rendalen.

Rendalen Sport v/ Per Å. Aamodt, Åkrestrømmen, 2485 Rendalen.

Sjølisand Handel, Sjølisand, 2450 Rena

Solberg maskinservice v/ Knut L. Solberg, Øvre Rendal, 2485 Rendalen.

Svein Erik Storbæk, Otnes, 2485 Rendalen.

Th.Helstad, Øvre Rendal, 2485 Rendalen.

Unset samvirkelag, Unset, 2485 Rendalen.

Varehuset v/Astrid Bakken, Åkrestrømmen, 2485 Rendalen.